SOUTH-AFRICAN-PUBLIC-LIBRARY
21 JUL 1951

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1905·

No 29—Vol. XLIX. FRIDAY 20TH JULY, 1951. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE: SIX PENCE

★ ★ ★

SECRECY IS A SIN

"I HAVE come to regard secrecy as a sin . . . If we realised the presence of God as witness to all we say and do, we would not have anything to conceal from anybody on earth. For we would not think unclean thoughts before our Maker, much less speak them. It is uncleanness that seeks secrecy and darkness. The tendency of human nature is to hide dirt, we do not want to see or touch dirty things; we want to put them out of sight. And so must it be with our speech. I would suggest that we should avoid even thinking thoughts we would hide from the world. All sins are committed in secrecy. The moment we realise that God witnesses even our thoughts we shall be free."

—Gandhiji.

છુપાવવું એ પાપ

"છુપાવવું એ હું પાપ સમજું છું...આપણે જે કંઇ બોલીએ છીએ કે કરીએ છીએ તેનું ઇશ્વરનું અસ્તિત્વ સાક્ષી છે એમ જો આપણે સમજતા થઇએ તો આ પૃથ્વીપર કોઇ પણ વસ્તુ આપણે છુપાવવાની ન હોય. કારણ ઇશ્વરના દેખતા આપણે ગંદા વિચારો પણ નહિ કરીએ, તો પછી બોલવાની તો વાતજ કયાં રહી? ગંદી વસ્તુ જ અંધકાર અથવા એકાંત શોધે છે. ગંદી વસ્તુને ઢાંકી દેવી એ મનુષ્ય સ્વભાવ છે. ગંદી વસ્તુને આપણે જોવા કે અડકવા નથી ઇચ્છતા, તેને નજરથી દુર કરવા ઇચ્છીએ છીએ. એજ વસ્તુ આપણી વાણીને વીષે પણ હોવી જોઇએ. હું તો સુચવું કે જે વીચારો જગતથી આપણે છુપાવવા માંગતા હોઇએ એ વીચારો પણ આપણે નહિ કરવા જોઇએ. સઘળાં પાપો છુપી રીતેજ કરવામાં આવે છે. ઇશ્વર આપણા વીચારો પણ જાણી શકે છે એ જેવા આપણે સમજતા થઇશું તેવાજ આપણે તેનાથી મુકત થઇશું."

—ગાંધીજી.

★ ★ ★

44" Wide
CREPON –
– GEORGETTE
Special Price 3/11 yd.

44" Printed Georgette
Pin Spot & Floral
All Over Designs
5/6 yard

JUST UNPACKED!
Latest SILKS & SAREES.

44" OPAL GEORGETTE in all shades ... 15/6 yd.
44" EMBOSSED GEORGETTE Beautiful Floral & Basket Design 12/6 yd.
44" VELVET CHENILE GEORGETTE 17/6 yd.
36" RING VELVET uncrushable 15/11 yd.
36" COLOURED SATIN BEAUTE 6/11 yd.
36" COLOURED SATIN 3/11 yd.
50 SHADES IN STOCK.

—o—

CHILDREN'S GEORGETTE SMOCKED FROCKS. EXCELLENT WORK 21/- each.

—o—

Saree Borders, Jari Trimmings Always In Stock.

LATEST STYLES IN MEN'S LADIES' & CHILDREN'S CHAMPALS.

EMBROIDERED GEORGETTE SAREES. In all leading shades. Now reduced to £4/10/0- each.

—o—

EMBROIDERED SUEDE SILK SAREES. Attractive Embroidery. Special price £4/4/0- each.

—o—

GEORGETTE JARI WORK SAREES, with attractive wide borders in all shades. Now reduced to £5/10/-

—o—

PRINTED VOILE SAREES In Latest Designs
5 Yds Lengths 25/- each.
6 " " 30/- each.

44 "Wide
HEAVY QUALITY
COLOURED GEORGETTE
All shades in Stock.
Special Offer 4/11 Yard

44" Coloured Georgette
with double printed border
Sky-Wine & Green
6/6 Yard

Phone 33-6229. **JAYBEE SILK HOUSE** P. O. Box 5169.
39a MARKET STREET, JOHANNESBURG.

જોઇએ છે
હાડકા

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે
પહોંચતા કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ફ્રીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULLBRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

ELGIN

21 Jewel Lord Elgin and 17 Jewel Elgin De Luxe in Solid Gold and Gold Filled Cases.
Latest models 15 Jewel Elgins in Gold Filled Cases.

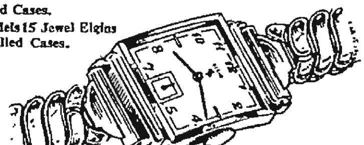

WITH THE
NEW MIRACLE
DURA-POWER MAINSPRING

ADVANCE 1950 MODELS

KATZ & LOURIE LTD.
Cor. Eloff & Market Sts., JOHANNESBURG

HANNON'S DETECTIVE AGENCY (PTY.) LTD.

Managing Director: O. HANNON, seventeen years Royal Irish Constabulary and Criminal Investigation Department, S.A. Police.
Manager: MINDEN PLUMLEY., ex-Hendon Police College and Criminal Investigation Department, New Scotland Yard, London.
Criminal, Commercial and Matrimonial Investigations Carried Out In Strictest Confidence.
11/12 Pasteur Chambers, Jeppe Street; P.O. Box 5199 Johannesburg.
'Phones: – Office: 22-7771. After hours: 24-4544.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d. 1/6 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN.

The

New India Assurance

Company Limited

for

FIRE, MARINE, LIFE, ACCIDENT

1919–1950
31 YEARS OF SUSTAINED PROGRESS

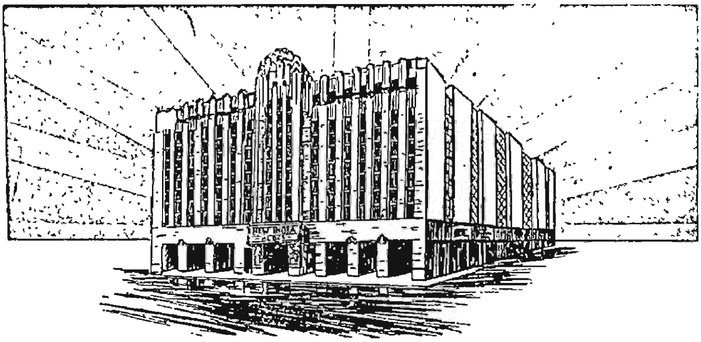

Head Office: BOMBAY.

AS OTHERS SEE US
Extract from the "Review" (London) of 29-9-1950
A LEADING INSURANCE JOURNAL

"The Business of the New India has developed very strongly in the past three years with successive increases."
"The FIRE ACCOUNT has a remarkable record of sustained property."
"The MARINE FUND is more than double (237½ per cent) the amount required."
"The ACCIDENT ACCOUNT has an even more magnificent profit record . . . over the past 10 years"
"LIFE BUSINESS: Life Department has been writing comparatively big business for the past 5 years."

The confidence of the discerning Public in the NEW INDIA is amply evidenced by the following records attained in 1949:

	Rs.		Rs.
Fire Premium	1,70,32,179	Life Business in force exceeds	54,34,00,000
Marine Premium	56,04,844	Assets exceed	15,36,00,000
Miscellaneous Premium	35,84,968	Total claims paid over	17,95,00,000
Life Premium	2,88,79,302		

In the vanguard of Indian Insurance THE NEW INDIA offers matchless Security and Service in all fields of Insurance.

The
New India Assurance Company Limited
RUSTOMJEE (PTY.) LTD
Directors: Sorabjee Rustomjee
Rustom Jalbhoy Rustomjee
Principal Controlling Officers in the Union of South Africa
Phone Nos: 25845, 29807 & ?8513.—P.O. Box 1610.
74 Victoria Street, DURBAN, NATAL.

Cable & Telegraphic Address:
"RUSTOMJEE" or
"NIASURANCE"

EXPERIENCED,
RELIABLE
AGENTS
MAY APPLY

"NEW INDIA IN THE SERVICE OF THE NATION"

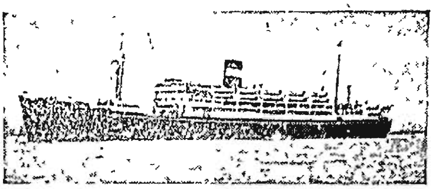

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 27th Aug. and sails on 4th Sept.

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£75—0—0
Second "	"	"	"	50—5—0
Inter-Class	"	"	"	33—15—0
Unberthed	(Deck)	without	food	20—15—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £5—0—0
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—0

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

Under no circumstances will unberthed passengers be permitted to keep on deck with them more than one bedding roll and one trunk for use during the voyage.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add.: "KARAMAT."

EVERY FRIDAY from NAIROBI—

A Constellation leaves for KARACHI and BOMBAY with immediate connections for all parts of

INDIA and PAKISTAN

This is the fastest, most direct and most comfortable route, IMMEDIATE BOOKINGS AVAILABLE.

"CARGO ACCEPTED"

Incorporated in India.
Members of I.A.T.A.

AIR-INDIA International LTD.

P.O. Box 1010, NAIROBI. Cables "AIRINDIA."
For details apply to I.A.T.A. Agents and Airlines

Kapitan's Sweetmeats By Post

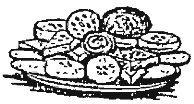

For the convenience of our up-country customers, we dispatch Sweetmeats promptly and securely packed to ensure that they reach their destination in oven fresh condition.

LATEST RECORDS IN STOCK

KAPITANS BALCONY HOTEL,

(KORNER SWEETMEAT HOUSE)
Corner Grey and Victoria Streets,
DURBAN.

Phone 23414. Tel. Add. "KAPITANS."

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફર ચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ટ, બુક કેસ, ટેબલ, તદ્દન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે ગામ રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

SHAVING COSTS LESS

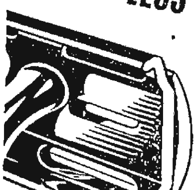

Sixpence for four blades—that's all you pay for Minora blades! And because they're made from the finest steel, they stay sharp longer, giving you more shaves, better shaves. Look for Minora blades in the red, white and yellow packet.

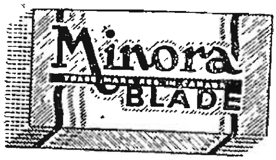

4 BLADES FOR 6d.

હરેક પ્રકારનું છાપ કામ

ઇન્વોઈસ—લેટરહેડ—સ્ટેટમેન્ટ બુકો—બીઝનેસ કાર્ડ—હેન્ડબિલો

વિગેરે તમામ પ્રકારનુ છાપકામ અમે કિફાયત ભાવે કરી આપીએ છીએ
એક વખત ઓરડર મોકલી ખાત્રી કરો.

COASTAL PRINTING PRESS

General Printers

P. O. DUFFS ROAD NATAL.

INDIAN OPINION
Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 29—VOL.-XLIX FRIDAY, 20TH JULY, 1951 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price: SIX PENCE

AMITY OR ENMITY

SOME CONSTRUCTIVE CRITICISM

(L. W. Ritch)

IF to the practical minded Indian victim of the Government's Apartheid policy the title of this article does not suggest its being profitable reading, and likely to assist him in facing the problem confronting the community, the writer ventures to submit that a patient and careful consideration of the points advanced will show that it does, in very truth, "touch our search," and should, at least, be helpful in the endeavour to arrive at a wise decision.

It is generally recognised that, individually and collectively, the community will need all its moral and physical strength—resolve, courage, endurance—to face the coming ordeal.

One hesitates to repeat the hackneyed slogan "Unity is Strength." It is supposed to be so self-evident as to have become universally accepted.

And, perhaps, it is, *in theory*.

But what, all too frequently, do we find in practice? That the dominating selfishness and egotisms men have been trained to regard as the factors that make for worldly success—their rivalries and struggles to outwit and scare off each other—have created an atmosphere of "each one look after himself, and mind your own business."

A recurrence of the old "Am I my brother's Keeper" mentality. Separatie; Apartheid.

And, at the back of it all, a secretly entertained hope that a way of escape from the calamity affecting the rest may be found for a particular individual.

"United we stand, divided we fall" carries very little meaning for those so minded. Such an one has yet to appreciate that he, *himself*, is practising the very thing he complains he is being made a victim of.

Recognising all this, it may still be asked "Where does the title of this article come in? In what respect is it relevant?"

In discussing a subject, not idly, but seriously with a view to arrive at the truth of the matter, the first thing to do is to define the terms used, so that their meaning shall be clear.

Then, one knows what one is considering or, "what one is talking about." Then one is in a position to see whether the principles advanced do or do not apply to the problem under consideration, and how far, if at all, they help towards its solution.

Now, 'Amity' is a word usually interpreted as meaning 'Friendship,' which Friendship is commonly understood to mean a good-will relationship between people, but a relationship less close and binding than that created by blood ties or resulting from membership of the same family.

The suggestion or implication behind the distinction is that since the bond is not as close, the obligation between those who are "just friends" is relatively lighter. Friendships, we know, are notoriously unstable. Not infrequently, they are a mere matter of conveniences.

A little consideration should make it clear, however, that correctly understood, the relationship of 'Friend' is very close and intimate indeed. Perhaps even closer than that arising from the blood tie.

'Ami' (French) though commonly translated 'Friend,' really means "Lover;" Beloved. In France, it is quite usual to so refer to one's beloved.

"Ame" is French for Soul. "Ami" therefore stands for Soul-Mate. Not merely a relationship of the flesh or the emotions, but of the Spirit. A spiritual relationship or connection.

It will thus be seen that rightly understood, Friendship and Love are one and the same thing. Mean the same and imply the same.

The contention is further borne out by the fact that the two words have the same root.

The French for Love is 'Amour' (Lat. 'Amo,' I love.) "Ame," the Soul, indicates that Love is a characteristic or attribute of the Spirit; a Soul-Force.

And have we not been taught from time immemorial that God is Love?

Have we not been commanded, as souls or sparks of divinity emanated by the All Creator, All-Sustainor, All Regenerator; by the All-Good, we call God, that our supreme duty is "that Ye Love One Another"?

And, what, if any, is the *practical* importance and bearing of Love on life's problems, including the problem immediately confronting the community here in South Africa?

Amity, Friendship, or alternatively Love, is an integrating, harmonising, uniting Force that binds and holds together. And if Union is Strength on the physical plane it is incomparably more so on the spiritual.

But, it has to be Love, real Love, not the travesty of Love that is more often than not but Desire, the apppetite and craving for possessions, like the "love" of a child for its toys or sweets, or of a woman for dress and ornaments, or of a miser for his money.

The Love that is indicated in the injunction "Love thy neighbour as thyself," is the very negation of selfishness and self-centredness. It means what it says, "Regard thy Neighbour as part of the All Self, of which thou, too, art part." "Do unto others as you would they do unto you," means, regard other souls, others of God's sparks or children, as placing you under obligation to behave towards them as brothers, whose needs are your needs, whose troubles are your troubles, to help and share.

For Love implies above all things, not acquisitiveness or concern for one's own separate welfare but sacrifice, service, giving.

Love rules out egotism and for it substitutes altruism.

The true explanation of all our troubles and tribulations is the discord we have created by denying and disobeying the Law of Love.

For Amity or Love as the law of life we have substituted Enmity, (which is but an abbreviation of Enemyty), a force closely akin to Hate. And, according to the Sages "there is no grief like Hate."

Just as Amity or Love attracts, unites, and creates harmony, joy and peace because it accords with God's law and is the Hall Mark of Man's essential divinity, so its opposite, Enmity and especially Hate, repels, disrupts, and keeps apart those who should be even as the fingers of one hand, and promotes discord, misery and strife.

This does not, of course, exculpate, i.e. hold blameless, the tyrannical oppression to which the Indians of South Africa, *inter alia*, are being subjected, but if pondered and honestly considered it should point a moral and convey a lesson not entirely valueless.

We are all too prone to see the mote in others' eyes while disregarding the beam in our own. All too ready to resent conduct that hurts us, but which we don't hesitate to practise towards others.

We forget that as we sow, so we reap.

In the impending crisis the community must either stand together or fall together.

The cement that unites and binds has been clearly indicated. Inspired by a common spirit, sharing a common determination to stand firm in defence of the Right, the way may be hard and painful, but eventually it must lead to success.

It will, at least, be the Manly way; the Honourable way; the deserving way.

Indian Opinion

FRIDAY, 20TH JULY, 1951

The Teacher's Task

A VERY encouraging picture of Indian education in Natal was presented by Mr. A. D. Lazarus, President of the Natal Indian Teachers' Society, at its Conference held recently in Durban. For the year 1945-46 the total expenditure on Indian education was £323,110; five years later, for 1950-51 the expenditure was £681,700—more than double. For 1951-52 the estimated expenditure is £818,210. This shows a rapid improvement, for which thanks are due to the more liberal attitude adopted in recent years by the Natal Provincial Administration and the Education Department. And this liberal atitude is due to a very large extent to the God-fearing and kind-hearted Administrator we have in the person of Mr. D. G. Shepstone. Needless to say the Indian community is always deeply appreciative of every little act of kindness it receives at the hands of the authorities and the present gesture in the the matter of Indian education is gratefluly recognised as being not a small one. Of course there is still room for greater improvement, for it does not redound to the credit of any good Government to have any children growing in illiteracy for want of educational facilities, and there are not less than nearly 20,000 Indian children still without those facilities. There is however every hope of a better future since the authorities, unlike in the past, are liberally-minded and more responsive to the he appeals of the Indian community.

The Indian community itself has of course done a great deal in the matter of self-help in regard to the education of their own children. For as Mr. Lazarus pointed out, of the 186 schools in the Province 106 have been built by Indians almost entirely with their own money. For this the Indian community can well congratulate itself. We are glad to note that the Natal Indian Teachers' Society is becoming more and more conscious of its responsibility and it is the intention now, we are told, to create an educational Trust Fund in order to build more new schools and to extend the existing ones. To start this fund the Teachers' Society has pledged itself to contribute the sum of £25,000 within two years. This will be one of the finest gestures on the part of the Teachers and a magnificent contribution towards Indian education. We can only hope and pray that the Society will be able to fulfill its pledge and earn the blessings of the present and the future generation.

Scolly Menace

Mr. Lazurus also drew attention to one very distressing thing and that was the scolly menace that appears to be growing in our community. This is a very serious thing which should not be lightly thrust aside. May be that the percentage of such cases is not as great as it is in other communities. While that may be of some consolation it certainly does not justify our being apathetic. If the germs of this evil are not destroyed immediately they will thrive faster than we think and spread their virus throughout our society and destroy society itself. This matter should therefore be treated as one of shame and every effort should be made to root out the evil. For this a great responsibility lies on the shoulders of the parents as well as the teachers. Of course if anything is responsile for this evil it is, we must regretfully state, the slum conditions in which the Indians in particular and the non-Europeans in general are forced, under the present system of Government, to live. We have a White Government in this country which looks after the requirements of the White people first and foremost in all matters and non-Europeans have just to grow by Nature anyhow. But if we, therefore, just blame the Government and do nothing ourselves we shall be the sufferers. If the State fails to discharge its duty the people must not follow its bad example but must do their duty to themselves to the best of their ability.

Our teachers do not like to be criticised. Immediately they are criticised they defend themselves by saying that they are no more than ordinary human beings and nothing more should be expected of them. But their profession does not allow them to remain so. Their's is a noble profession which carries with it a much greater responsibility than the parents. Their very life must be an example to the pupils. Their profession must not be treated as a commodity that can be sold or battered. The future of the world depends on its youth and the future of the youth depends on the teachers. The teacher's task is therefore a heavy one. He has to mould the body, mind and soul of the youth. If these are defective it is a reflection on the teacher. A teacher does not mean one who merely teaches to read and write. His task is to mould the character of the pupils. All the learning without character amounts to nothing. A characterless teacher cannot instil character into the pupils. The pupils are apt to immitate the teachers than to do what they are told to do. That is why it is said, practice is better than precept. What the teachers teach the pupils by their own example, goes home to them much more easily than what they are taught by precept without practice on the part of the teachers. Thus the task of the teacher is by no means an easy one if he wants to do full justice to his profession and to earn the glory of it. Unless the teachers have this high ideal before them and try to follow it the future of the world is dark. The pupils will become what the teachers are, not what they teach them to become. The teachers have therefore to do a great deal of introspection and to ever keep examining themselves and try to become what they desire their pupils to become. This is by no means an easy thing to do but no society has ever grown or can ever grow without sacrifice both individually and collectively. If we wish to live the time has come when this is demanded of us and more so from those who hold responsible positions.

I.C.U. HALL OPENED IN EAST LONDON

THE I.C.U. Hall, a magnificent building in the Duncansville Native Township in East London was formally opened by the Mayor of East London Councillor Teddy, on Saturday, July 14. It was to have been opened by Mrs. Margaret Ballinger but owing to the slow-down strike she was not able to come to East Lon'on. Among those present besides the Mayor were Advocate W. Stuart, M.P., the Chief Magistrate Mr. Scheeper and others.

The significance of this Hall was that the money collected for it was raised by the Africans themselves under the able leadership of Mr. Clements Kadalie and Mrs. Kadalie. The task however could not have been achieved without the very sympathetic help of the very liberal-minded City Council of East London.

Mr. Clements Kadalie was the father of the Industrial and Commercial Workers' Union of South Africa. It was founded forty years ago with twenty-four members and a bank balance of 25s. with the object of bettering the working conditions of the African people. It was during the end of the first world war that the cost of living had grown high and there was scarcity of food in the Union and yet shiploads of foodstuff was being sent overseas, that the I.C.U. joined the European workers and stopped foodstuff being sent out while the people at home were starving. Mr. Kadalie later went to Geneva to attend the labour conference and spent some time in London where had the opportunity of studying the trade Union movement.

The Union Government in those days felt that Mr. Kadalie was a dangerous agitator and decided to deport him to where he had come from. He had come from Nyasaland soon after being graduated at the University there settle in South Africa. It was through the efforts of Advocate W. Stuart that the Government of the day was persuaded to allow Mr. Kadalie to remain in the Union. Later the I.C.U. movement died and for many years Mr. Kadalie settled in East London.

The I.C U. Hall is a magnificent gesture of self-help on the part of the Africans.

Among the speakers at the function was Mr. Manilal Gandhi who in the course of his speech said: We the non-European people in South Africa are in dire distress. Our common fate hanges in the balance. The one object behind the Apartheid policy of the Government to kill us all by dividing us into fragments. We need to realise and to beware of the fact. Everything possible is being done to create friction among the Africans themselves and between the Africans and the Coloureds and between the Africans and the Indians. Unless we refuse to play in the hands of the reactionary forces by lending ourselves to be their instruments in this sinister game and unless we all stand solidly united and work for our common salvation," be sure, we are doomed.

"Much is being spoken against the present Government," Mr. Manilal Gandhi continued. "It is certainly harsh," he said, "but I am not inclined to run it down because of that. We gain nothing by doing so. It has come to us as a blessing in disguise. We must be thankful to it for making men of us. Never before did we realise our manhood or become assertive of it as we do today. The present Government has by cracking the whip awakened us and made us alert. Let us not fall into a slumber again. Let us not waste our time and breath in condemning the Government. That is not going to help us. Let us instead turn the search light within and start examining ourselves and see if there is nothing wrong with us and whether we are not to blame for many of the ills we suffer.

"Unless we are right with our Creator who rules over us all, unless we are loyal to Him and obey His Law implicitly, be assured, everything will go wrong with us. We grumble because we are victims of the harsh laws of the Government. But we are victims of much worse things which have led to our degradation and will lead more speedily than the harsh laws of the Government, to our moral and economic ruination. I mean the evils of drink, gambling and immorality, which lead to criminality such as thefts, burglary, murder, rape, etc., of which we read and hear so much.

"Before we can seek to fight against the Government we must put up a strong fight against these far greater evils which are eating out our vitals. Our salvation lies with ourselves. We must begin at once to reform ourselves.

"When I see my own people frequen ing the bars," Mr. Manilal Gandhi continued, "and Africans drinking beer and maikng beasts of themselves, when I see my people and the Africans going to the races in their thousands in humiliating conditions and squandering their hard earned money and bringing misery to their homes it wounds my heart. If I could wean them from drinking and gambling and could restore their sanity I would feel I had done a great service to them.

"We must cease to fear man and man-made laws but fear God and follow His law," We can only do so," if we preserve our sanity by not indulging in the evils I have mentioned. Then only shall we be able to produce leaders of character of whom there is a dearth today not only among us and in this country alone but throughout the world. Only when such leaders are produced from among ourselves shall we be able to command the respect of the Europeans and be able to face the most formidable enemy with the respect and dignity of man and not with the might of the beast which we find ruining the world to-day."

Mr. Manilal Gandhi in conclusion said, he hoped this Hall, which has just been opened will not be made use of only as a ball room and a place of amusement but that it will become a cultural centre for the upliftment of the African people.

NOTES

N.U.S.A.S. On Political And Social Equality For All

BY 19 votes to two, the Student Assembly or governing body of N.U.S.A.S., rejected a motion by the delegates from Fort Hare calling for the addition to the constitution "to stand for social and political equality for all men in South Africa." The decision was taken after a debate lasting nearly five hours, The Fort Hare delegates said that non-European students were beset by greater problems than those which N.U.S.A.S. dealt with at present, and that the constitution ought to be amended to allow for direct political action on undemocratic conditions in the country. Many speakers, including several non-European delegates from other centres, said that by the adoption of such an aim N.U.S.A.S. would cease to be a student organisation and would be changed into a political party. After further debate, the assembly adopted, without opposition, a resolution clarifying the attitude of N.U.S.A.S. towards political action. Recognising "the close relationship between the general conditions of society and the conditions of education," the resolution states: "The evils of inequality and discrimination of all kinds in South Africa have a profoundly adverse and limiting effect on the educational rights and interests of the people." N.U.S.A.S. was, therefore, bound to concern itself with all forms of discrimination and inequality both inside and outside the universities where these conditions affected the educational system, the universities or students in their capacity as students, states the resolution.

Two Tanganyika Natives Made Magistrates

Judicial history has been made in Tanganyika by the appointment of two Native administrative assistants as third class magistrates. Though both men are stationed in the predominantly Native populated Lake Province, they can try all races, with a maximum power of three months' imprisonment, a £25 fine, and eight strokes corporal punishment for juveniles. If they impose more than a month or a £5 fine the sentence must be confirmed by a first class magistrate. The two men are Edward Halwenge who joined the Government service in 1940 and took the law examination in January this year, and Mdoe Bakari, who joined the Government service from Makerere College, Uganda, in 1948.

Four British M.P.s To Visit Africa

Four British members of Parliament are to visit Africa next month as delegates from the United Kingdom branch of the Commonwealth Parliamentary Association. They are two Labour Party members, Mr. Stanley Evans and Mr. W. Coldrick, and two Conservatives, Mr. Julian Amery and Mr. A. E. Baldwin, and they will begin by visiting Northern Rhodesia. After going on to Southern Rhodesia two of the delegatet will proceed to Nyasaland and two to Mauritius, and the party will reassemble in Nairobi, returning to London via Malta after spending a few days in Kenya. The aim of the tour is to give the House of Commons more evidence of the attitude of the two Rhodesias and Nyasaland to the proposals for closer association between these territories, says the parliamentary correspondent of the "Manchester Guardian." The Colonial Secretary, Mr. James Griffiths, and the Secretary for Commonwealth Relations, Mr. Patrick Gordon Walker, are to visit the territories concerned in September, but the Commons will also welcome backbench opinion on the subject.

STATES MINISTER'S REVIEW OF KASHMIR'S PROGRESS

THE number and nature of incursions by troops and armed organisations from the Pakistan side into the Indian side of the State of Jammu and Kashmir during the last few weeks are such as to raise suspicion that they might be part of a planned programme, declared Mr. N. Gopalaswamy Ayyangar broadcasting from Srinagar Radio Station on July 1.

He warned Pakistan that unless she takes immediate steps to prevent altogether such violations of the cease-fire agreement, the far graver consequences that otherwise would follow would be squarely on her shoulders.

Mr. Ayyangar, summing up his impressions of his two weeks' tour in the State, stated that one of the outstanding impressions left on his mind was that there has been a return to normalcy in the life and activities of the people.

"The administration today," Mr. Ayyangar observed, "is a modern, well ordered and progressive one under competent and patriotic leadership. There is a general sense of confidence amongst both the educated and uneducated people in the capacity of their leaders to grip and surmount both external and internal difficulties, to right wrongs and to initiate and carry out measures for the improvement of the lot of the common man. The internal law and order situation is quite satisfactory, in fact more satisfactory than in some of the States in the rest of India. The security of life and property and avoidance of internal disturbances of peace are noteworthy."

Referring to land reforms, Mr. Ayyangar said: "Few people realise the revolutionary character of the changes in village economy that are being brought about by these reforms. How revolutionary they are can be gauged only by those who are in a position to compare what is being done in Kashmir with what has been and is being done in some of the most advanced States in the rest of India. And yet all this revolution is being effected so far as one is able to see at present with smoothness and quietness.

"There is a race for progress in all directions, though it is limited by conditions of the present political and economic situation. It is a brave effort that the present administration of Kashmir is making and the results of that effort achieved so far are an illustration of the greater speed with which a Government commanding popular support can put through their programme of ameliorative measures, in spite of the background of the prevailing political tension.

Deliberate Breaches

"There has been an intensive attempt in the last two or three weeks to convert this tension almost into a scare. The attempt consists of a series of violations of the cease-fire line of which Pakistan has been guilty. These have occurred in almost quick succession and many of them have been deliberate breaches of the cease fire agreement by troops and armed organisations from the Pakistan side, for which the Pakistan Government cannot escape responsibility. Their number and nature have been such, as not unjustifiably, to raise suspicion that they might be part of a planned programme of minor attacks scattered over the entire cease fire line, including part of it between Munawar and Kathua, which if not put an end to at once are calculated to furnish at any moment an excuse for a major outbreak of hostility between the two countries. I must warn Pakistan that unless she takes immediate steps to prevent altogether the continuance of such violations, the far graver consequences that otherwise will follow will be squarely on her shoulders. With the Indian Army keeping vigilant watch at the border there is not need, however, for the people in Jammu and Kashmir State to be anything like scared by these incidents."

Consembly Elections

Referring to Pakistan's objections to the preparations which are under way all over the State for the holding of elections to the Constituent Assembly, Mr. Ayyangar said: "Elections to the Constituent Assembly will be held and the Assembly convened about the time already appointed and nothing now can stop either the Government of India or the Government of Kashmir seeing this thing through. As is not unusual with him, Sir Mohd Zafrullah Khan has in his letter to the Security Council given facts twisted with a view to make out that India has been both wrong and defiant, while Pakistan has been right and obedient. These tactics, familiar as they are with him, should not deceive anybody.

"The Government of India have always made it perfectly clear that the convening of the Constituent Assembly, to frame the Constitution for this State, is specifically referred to in the Constitution of India and that though the constitutional power for convening that Assembly vested in the head of the State of Jammu and Kashmir, they fully approved of the step.

"Sir Zaffrullah Khan refers to the Security Council's resolution of March 30, 1951, and argues that the convening of the Constituent Assembly is patently opposed to the clear provisions of that resolution. The question of the Constituent Assembly was specifically raised and discussed in the course of the debates which preceded the resolution and the Proclamation of the Regent of Jammu and Kashmir State convening the Assembly and directing the steps to be taken, therefore, was issued not many days after the passing of that resolution by the Security Council. It must have been for adequate reasons, therefore, that the resolution omitted to make any specific objections to the convening of this Assembly. If, as is now contended, the convening of that Assembly would 'undermine all the chances of a pacific settlement of the Kashmir dispute and would lead to the creation of a grave threat to international peace' not merely Pakistan and India but the whole world would have expected the Security Council to have said so in the clearest possible terms. India must, therefore, decline to treat this move of Pakistan's Foreign Minister with any seriousness.

Kashmir People Have Decided On Accession

"Kashmir, though a separate State, has for centuries been part of India. Unlike other areas which acceded to the new State of Pakistan, she refused to accede to Pakistan and deliberately acceded to India. She is in India today and will stay there. The choice is entirely that of the people of Kashmir."

NATIVE SHOULD ENJOY WESTERN CULTURE

SOUTH AFRICA should allow the Native to enjoy Western European culture fully and eventually to become a full citizen, said Dr. H. R. Raikes, principal and vice-chancellor of the University of the Witwatersrand, when he opened the annual congress of the National Union of South African Students at the University last week.

The other alternatives before the country were both unsatisfactory—continuance of the "master race" policy, or an over-rapid development. South Africa, with its large non-European majority, was unique among the countries of the world and would have to work out its own salvation.

"The Union has been developed by both sections of the community, not by the White man alone. This means that, as in uni-racial communities, the taxes must be spent on the community as a whole," he said.

Through a great extension of educational facilities the non-European should be trained to undertake his share of providing public servants. He should be provided with food and clothing at prices he could afford to pay, with facilities for acquiring a house which he could own himself; above all he should be granted local self-government.

The "middle way" he was outlining, said Dr. Raikes, was the only way to preserve Western culture in the Union. "The time is getting late, but I do not think it is too late if an immediate start is made."

Referring to the universities' financial difficulties, Dr. Raikes said that increased Government aid was undesirable because it would diminish the freedom of the universities.

"If the State finds it necessary to bear in the future an appreciably greater proportion of the cost of running the universities it will demand control, and such control will be fatal."

He appealed to N.U.S.A.S. and university graduates to raise funds for the universities so that this possibility might be obviated.

Dr. P. V. Tobias, in his presidential address, said that by refusing travel and immigration permits to non-European students in order to prevent them from attending mixed universities the Government was using administrative measures to enforce its policies as a preliminary to introducing legislation to that effect.

N.U.S.A.S. was bound to oppose strongly any infringement of academic freedom, he said.

INDIAN PRIME MINISTER ON INDIA'S PROBLEMS

IN a twelve-thousand word report to the All India Congress Committee outlining the Central Government's policies and achievements Mr. Nehru makes a detailed analysis of the problems and difficulties facing the country.

Foreign Policy

Among other subjects the report offers comments on India's foreign policy, her stand on Kashmir, elections, economic conditions in the country and the population problem. On India's foreign policy Mr. Nehru says: "This has been, I believe, very largely approved by the country and no apology is needed for it. This policy has been the natural outcome of our past outlook on foreign affairs and of independence. We have followed no ambitious course and have tried to develop friendly relations with all the countries. I am glad to say that in spite of conflicts that continually threaten the world our relations with every country, except one, are friendly. We have endeavoured in our own small way to throw our weight on the side of peace and to keep ourselves out of military and like commitments.

"Naturally such policy is often criticized. There has been however all over the world basic appreciation of our sincerity in this matter as also of the soundness of our policy even though it may not fall in line with the wishes of many others.

"With nations of the East and more especially our neighbour countries, except again unfortunately one, our relations are exceedingly friendly and co-operative. Inevitably with the coming of independence the centre of gravity of our political interest has shifted to our neighbour countries and to Asia. Our foreign service has grown rapidly and rather spasmodically during these years. We have endeavoured to limit its growth but the mere fact of India's importance in the modern world and the desire of other countries to have diplomatic relations with India compelled it to grow.

"The Congress has repeatedly approved of our foreign policy. It is necessary however that there should be no doubt in the public mind in this country or other countries that this policy represents the wishes of a great majority of our people in spite of some criticisms here and there. In its foreign policy the nation should speak with a firm and as far as possible with united voice if it has to carry weight."

Pakistan

"Unfortunately passions and manoeuvres that led to the partition did not die away and the subsequent events rather added to them. It is said that Kashmir is the basic difficulty which comes in the way of co-operative relations between India and Pakistan. It would be more correct to say that the problem of Kashmir is resultant of that basic inner conflict between the two countries. India stands for secular state and for freedom of its component parts to live their autonomous lives. Pakistan continues to be a communal State which by the very nature of its objectives and ideology is aggressive in its outlook. Such ideology appears strange in the world today and it is difficult to conceive of a modern State which makes a large part of its citizens feel that they are inferior citizens and cannot be treated as equals. In Pakistan it is the State policy that represents the old two-nation theory and the same narrow communalism which the old Muslim League did. While we have no desire to interfere with the inner working of Pakistan we cannot ignore the effect of this on millions of people in Pakistan and indirectly in India. It is a disruptive and subversive policy.

"In Eastern Pakistan and West Bengal very grave situation arose early in 1950. Fortunately the agreement arrived at with the Prime Minister of Pakistan was of great help in resolving that immediate crisis. That of course was no solution of the basic problem. But it did bring relief to millions of people and vast numbers of migrants who returned to their original homes. Nevertheless the fact remains that the position of the minority community in Eastern Pakistan (in Western Pakistan it hardly exists) is one of peculiar difficulty. Middle class elements which were the backbone of education and trade and professions have practically been driven out and others remain full of fear and apprehension about their future. Recently the flow of non-Muslim migrants from Eastern Pakistan to West Bengal has increased substantially and created a grave problem."

Kashmir

Referring to the Kashmir question Mr. Nehru observed, "Kashmir has been wrongly looked upon as a prize for India or Pakistan. People seem to forget that Kashmir is not a commodity for sale or to be bartered. It has individual existence and its people must be the final arbiters of their future. It is here today that the struggle is being fought not in the battlefield but in the minds of people. That struggle started many years before the partition. As communal movement grew in India under the leadership of the Muslim League and the two-nation theory was propounded attempts were made to capture this beautiful valley of Kashmir by the advocates of that theory. They failed then and Kashmir developed a strong nationalist movement with a certain ideology which was socially advanced. The National Conference of Kashmir led this movement and it found a common ground in many matters which the National Congress and the Indian States people movement. So in the thirties and in the forties a link of common ideals and a bond of comradeship in a common cause bound us together whether we were Hindus or Muslims or Sikhs or others. It was natural therefore for the people of Kashmir to resist later the narrow communalism of Pakistan which sought to thrust itself by evidence and force upon them. It was natural and inevitable for the people of India to stand by them in their agony.

"Thus the Kashmir question is of deep significance to India as it is to Pakistan. But its significance is felt most of all by the people of Kashmir who wish to live their lives according to the ideology and the nationalist feeling that they have themselves developed. During the past three and half years of the conflict and the continuous tension it is surprising to note the progress that the State of Jammu and Kashmir has made. In some matters such as agrarian legislation it has gone ahead of India and brought about a change in the economy of a great majority of people which is truly revolutionary.

"How can the people of this State with their socially advanced ideology look forward except with dismay towards the communal reactionary and authoritarian regime of Pakistan? India's position in regard to Kashmir has been repeatedly and firmly stated and we stand by it.

"It is not Kashmir therefore but rather a much deeper conflict that comes in the way of friendly relations between India and Pakistan and the situation is a grave one. We cannot give up the basic ideals which we have held so long and on which the whole conception of our state is founded. We cannot encourage anything which breaks up the national unity of India. We cannot submit to the continuation of the old policy of disintegration and aggression. This must be clearly understood."

Election

Referring to elections Mr. Nehru declared, "It is better to keep our soul and to lose the election than to win that election in a wrong way and with wrong methods. I hope that in the choosing of candidates great care will be exercised in selecting men and women of integrity who by their past record have shown that they believe in and act up to the principles we proclaim. It will be more honourable for us and will be of greater service to the cause we serve if we do this and even lose the election than to win with the help of dubious candidates. Our choice should not be restricted to a narrow circle or groups but should extend to any who fulfills the qualifications laid down. In particular we have to take special care that an adequate number of candidates of minority communities as well as from women are chosen."

Population

Referring to India's population Mr. Nehru said in his report, "We have to think of the tremendous growth of population and the necessity for what is called family planning. From being far of some individual in India this has become one of the important issues before the country and it seems clear that the State must encourage this family planning or birth control."

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Apply:

306 Commissioner St.,
Jeppe, Johannesburg.

INDIAN MUSLIMS CELEBRATE ID-UL-FITR

INDIAN MUSLIMS in Delhi celebrated on July 6, ID-UL-Fitr which marked the culmination of the holy month of Ramzan. Over 100,000 Muslims from suburbs and the city joined congregational prayers in different mosques. Largest number of Muslims gathered at Idgah where Maulana Mohd Sayeed, Vice President of the All India Jamiatululema, led the prayers. Members of diplomatic corps from Muslim countries joined the prayers at Juma Masjid, where Chief Imam Abdul Hamid led the prayers. After the prayers Muslims exchanged Id greetings with their Hindu and Sikh friends.

In Srinagar also over 100,000 Muslims offered prayers in the vast Idgah grounds. The congregation included many members of other communities also who greeted their Muslim friends after prayers.

Nearly 200 Muslim employees of the Government House in New Delhi and their children assembled in the picturesque Moghul gardens on July 6 to exchange Id greetings with the President of India. Wishing them "Id Mubarak" President Dr. Rajendra Prasad said, "Every non-Muslim in the country shares your joy today."

In a brief address President Rajendra Prasad told his guests that with the establishment of a secular democratic state in India festivals like Id had become common to all communities. People, he said, should join with each other in celebrating religious and cultural festivals irrespective of the creed they followed. A joint celebration of such functions would forge stronger bonds. In India today, the President added, everyone enjoyed equal status and privileges and therefore had equal obligations towards the country. The Government was of the people as the people were of Government and it was his belief that with the cooperation of all communities the new Muslim year that was now beginning would prove auspicious to everyone in the country.

Sheikh Abdullah Addresses Id Gathering

Addressing the Id gathering of 150,000 people in Srinagar on July 6, Sheikh Abdullah, Chief Minister of Kashmir said that the coming elections to the Constitution Assembly would be free and fair and people could vote for any candidate they liked.

Comparing the attitudes of India and Pakistan towards the people of Kashmir, Sheikh Abdullah said that the Indian leaders had always held that ultimately it was for the people of Kashmir to decide their own future. They never said that Kashmir was essential for India's existence. On the other hand Pakistan leaders had declared that Pakistan could not exist without Kashmir. "If, as is said, Kashmir is vital for the existence of Pakistan, the question of ascertaining the views of Kashmir is regarding the accession issue does not arise."

Sheikh Abdullah observed, when in 1947 the tribal people had almost reached Srinagar the people of Kashmir approached India for help and that help was generously given. "If we are here today offering prayers it is because Indian soldiers are even at this time defending our mountain passes at great peril to themselves," he said. Pakistan on the other hand not only did not come to the help of Kashmir but was at the back of tribal invasion. As soon as practical steps towards convening the Constitution Assembly were taken, Sheikh Abdullah added, Pakistani leaders started having "fainting fits" and were trying all methods fair and foul to prevent the Constitution Assembly coming into existence. The only reason for Pakistan nervousness is that its intentions were "most dishonest and sinister."

Sheikh Abdullah concluded, "Pakistan wants to feed on the wealth of the people of Kashmir. We shall never allow it and never let Liaquat Ali Khan and his party come here like Moghuls and exploit Kashmir. Pakistan is afraid of the vote of Kashmiris and therefore she opposes convening of the Constitution Assembly."

WORLD PEACE AND ILLITERACY

The following Press Statement has been issued by the South African Institute of Race Relations.

"POVERTY stricken illiterates are particularly susceptible to those who preach false ideologies" warned Dr. Norris Dodd, Director-General of the food and Agriculture Organisation (a specialised agency of Unesco) in wholeheartedly pledging his agency's support to Unesco's twelve years plan to combat illiteracy and low living standards throughout the world. Two other Unesco Organisations, the International Labour Organisation, (ILO), and the world Health Organisation, (WHO), similarly supported the plan at the Unesco General Conference in Paris, this month.

The greatest support for the proposed £20,000,000 campaign came from those delegates whose countries have achieved a highly developed educational system, and they stressed that Unesco allow no budgetary limitations to interfere with a scheme which should be given priority over all projects envisaged by Unesco.

Measures to encourage free and compulsory education in all countries will be discussed at a conference to be held in Geneva next month and delegates from 81 countries have been invited to study the present problems of compulsory education as well as that of the prolongation of the schooling period.

Plans for this world-wide anti-illiteracy campaign include the establishment in five world regions of educational centres similar to the one opened last May in Patzcuaro, Mexico. The Far East, the Middle East, South-East Asia and Equatorial Africa are the other regions selected for such centres. Students at these centres will receive expert advice from specialists of the three agencies, WHO, ILO and FAO, and here teachers will be trained while at the same time teaching materials (from text books to film strips) will be developed.

Graduates from these centres will then return to their own countries and man similar training centres as Unesco believes that this chain-reaction system will answer the problem of finding 1,200,000 teachers, the estimated number required to begin the work of reaching the world's illiterates.

In the Paris region it is planned to establish an international centre of workers' education where specialists will be trained and teaching methods improved—especially in regard to international questions.

Governments are to be asked to revise existing school text books—particularly geography and history text books—in order to eliminate material which might create animosity between peoples.

Further plans are the continuation of Unesco's policy of sending educational experts to revise and improve existing educational systems in those countries which apply for the service. Three such missions were sent each year during 1949/51, and two have already been arranged for 1952. Efforts by Unesco and Member States to make the principles of the Universal Declaration of Human Rights better known and more strictly observed, as well as measures to encourage the teaching in schools on the subject of human rights, the United Nations and its Specialised Agencies, are also to be intensified.

HINDU DHARMA
By— M. K. Gandhi
Price 10/-
To be had from:
'INDIAN OPINION,'
P Bag, Phoenix, Natal.

Sets Of Indian Art Pictures
By Celebrated Indian Artists
Price 8 - including postage.
'INDIAN OPINION,'
P/Bag, Phoenix, Natal.

The Epic Fast
(BY PYARELAL)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: *8s. 6d.*
Obtainable From:
"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

INDIA NEWS IN BRIEF

No Communal Colleges

Speaking at the opening of a college in Madras established by a Muslim educational institution of South India, Home Minister Shri C. Rajagopalachari, on July 2, discussed the role of denominational philanthropy in education and said, "the laws of our Republic do not permit opening of communal and subcommunal colleges. This prohibition is wise as well as just for Government's revenues come from all classes and grants from the public exchequer should not be spent on exclusive institutions. But there is nothing to prevent charitable men from establishing private scholarships for poor and deserving boys and girls of any particular community or locality of their choice. If we discourage or render impossible denominational philanthrophy, I fear, the Minister said, we shall dry up/foundations of charity in our country and the burden of state finances will become inconvenient and even impossible."

Appeal To Pakistan

Prof. Abdul Rahim, a former Muslim League leader, in a statement in Calcutta on July 5, appealed to the rulers of Pakistan to "envisage in time the dangers latent in their aiding, abetting or tolerating border shootings and tribal raids in the interest of their 45 million Indian Muslim brethren and in the good name of Islam on which rests their own international, political and cultural credit and their newly-earned sovereignty. Prof. Abdul Rahim according to PTI says that no Indian, least of all any Muslim Nationalist, can hold his patience against the conduct so utterly at variance with the spirit and letter of the Delhi pact and its annexures. He emphasizes that such aggressive conduct by uniformed forces is not only unbecoming of any Islamic State but directly inimical and dangerous for 45 million Indian Muslims on whose sufferings and strivings has been built the edifice of Pakistan."

India's Earnings From Tea

India's earnings from tea exports in 1950-51 rose in value by Rs. 55.6 million over the previous year's though by quantity the exports fell by 11.3 million lbs.

UNESCO

Dr. A. Lakshmanaswamy Mudaliar, Vice-Chancellor, Madras University, has been elected Chairman of the Executive Board of UNESCO, Paris. He succeeds Dr. Radhakrishnan, India's Ambassador to the Soviet Union.

Elephant Presented To Germany

Indian cowelephant, Shanti, presented by the Prime Minister, Mr. Nehru, to the children of Berlin was handed over to an official of the Berlin zoo by Major General Prem Kishen of the Indian Mission in Western Germany. The ceremony was attended by Lord Mayor of Berlin. Also present were hundreds of German School children.

Indian Navy Squadron

The Indian Naval Squadron which left Mombasa on July 8 was presented with a silver cup by the Indian Association of Mombasa. The two-feet high cup with the Asoka Chakra engraved on its sides is intended as a trophy for inter-squadron competition. Admiral Bernard received the gift at the presentation ceremony on the quarter deck of the flagship. Thanking the Association Admiral Bernard said that the trophy would be cherished "as memorable gift of our brethren abroad."

Argentine National Day

The following messages have been exchanged between the Prime Minister and Minister of External Affairs of India and the Minister for Foreign Affairs of Argentine on the occasion of Argentine National Day on July 9: "On the happy occasion of your national day it gives me great pleasure to send to Your Excellency and to the Government and people of Argentine sincere greetings and good wishes from myself and from the Government and the people of India. It is my hope that friendly relations between our two countries will be further strengthened by close cooperation in the cause of world peace."

The text of the reply from the Foreign Affairs Minister, Argentine: "I heartily appreciate the cordial message of Your Excellency on the occasion of the 135 h anniversary of national independence and have pleasure in expressing in the name of Argentine Government and of my own fervent wishes for the happiness of the noble Indian people so united to Argentine in their ideals of international peace and harmony for success of your Government and for the personal welfare of Your Excellency"

India's Food Production

During 1950-51 India increased its food production by approximately 1.4 million tons, cotton by about 300,000 bales, jute by 100,000 bales and sugar by 125,000 tons; out of about 3.2 million acres under improved varieties of sugarcane in India 2 million acres are in U.P.; as against the stock of 700,000 tons of food grains at the beginning of 1951 India had at the end of June 1.63 million tons. India requires about 150,000 tons of cocoanut oil a year for industrial and other purposes.

India's Commissioner Returns To East Africa

Shri A. B. Pant, the Commissioner for the Government of India in British East Africa, Nairobi, who was away in India on leave returned to Nairobi on Thursday, July 19 by Air India International.

"INDIAN AFFAIRS"

(Monthly Journal of the Indian National Congress)

News about our countrymen from all parts of the world.

Write for advertisement rates to:

The Manager "INDIAN AFFAIRS," 7 Jantar Mantar Road, NEW DELHI.

NEW BOOKS

Just Arrived From India

Non-Violence In Peace And War (Part I) —M. K. Gandhi 12/6

Pilgrimage To Peace —Pyarelal 12/6

Stray Glimpses Of Bapu —Kaka Kalelkar 5/

To be had from:—

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

NEW MYSTERY COMIC SERIAL

LESLEY SHANE

INPRA all rights reserved.

To be continued.

Our America Letter

(Hans Stefan Santesson)

New York, July 4.

GRAIN FOR INDIA

THE House of Representatives, and later the Senate, finally passed the Food for India Bill (as it was popularly called), the waiting grain-laden ships starting on their way to India as soon as the President had signed the bill. The American Red Cross donated $200,000 to the Indian Red Cross for the purchase of food, vitamins and medicines. The Christian Rural Overseas Programme, representing Catholic Rural Life, Church World Service and Lutheran World Relief—three active agencies—marked the opening of their drive to collect grain by presenting Madame Pandit with 40,000 bushels of wheat at a Press conference in Chicago, on June 6. Twelve thousand dollars were collected by a committee set up at the United Nations, some of the funds being raised at a benefit soccer match between the delegates and members of the Secretariat. Forty tons of grain were collected through the "Share a Meal with India" campaign at the University of Illinois. The housewives at Levittown, on Long Island, organized a community-wide appeal and collected three tons of dried and canned food to be sent to orphanages in India. More than $350 has been raised, so far, by the members of the Indian Progressive Association in New York (President-D. N. Singh), some of the contributions coming from as far away as Aruba in the West Indies. Ten thousand bags of rice—each bag weighing two hundred pounds—have been contributed by the Indian community in British Guiana.

The New Rochelle Arrests

Mrs. Rahat Said Chhatari, wife of Pakistan's alternate permanent representative to the United Nations, her daughter Nadira, and a Mrs. S. H. Farooq, were arrested by the New Rochelle police last month as suspected "gypsy shoplifters." Mrs. Chhatari and the others were taken into custody in a store in New Rochelle, a suburban community near New York, and were driven to police headquarters by the detectives because, as the papers reported it, "their native dress led the officers to believe they were gypsies being sought for shoplifting." Professor A. S. Bokhari, Pakistan's permanent representative to the U.N., protested that the "plainclothesmen continued to manhandle the women even though shown identification cards. They were later released but without, apologies," which were, however, later made officially. The incident received considerable publicity.

The River

Jean Renoir's production 'The River,' filmed in India in Technicolor, will have its World Premiere in New York on September 10. Based on Rumer Godden's autobiographical novel of the same title, the film tells of a British family's life in India, set against the background of the Ganges, and introduces—to America—the dancer Radha.

World Socialists Meet In Germany

Socialist leaders from twenty countries in four continents met last weekend, in Germany, voting to re-establish the Socialist International, which broke up during World War II. Delegates from the United States, India, Israel, Japan, and other countries, condemned Communism for sharpening "class distinctions in the exclusive interest of the dictatorship of a single party." Dr. Rammanohar Lohia, returning via the United States, was honoured at a dinner meeting of the India League of America on Tuesday evening, July 10.

Pakistan Quota Bill

Senator William Langer of North Dakota, long a friend of the Indian and Pakistani communities in the United States, introduced a bill to provide for the "establishment of a separate immigration quota for nationals of Pakistan" on June 8, ending a situation ignored by the Pakistan Embassy since the Partition in 1947. A similar bill has been introduced in the House of Representatives by Representative Arthur Klein of New York. Dr. Mubarek Ali Khan of Phoenix, Arizona, who is responsible for the present bills, asked for special consideration, under the proposed quota, for three hundred Pakistani nationals, many of them from riot areas, who came here before 1949, continuing, in a letter addressed to Senator Patrick A. McCarran: "It is hard for you—even in an America facing War—to realize how the United States has always been a land of hope for us in the East—a land adding up to all that we have hoped for in our times...this land that knew Lincoln, that knew Washington, and which is the hope of the Free World in these troubled times. Most of those Pakistanis who have come here—have been men drawn here by that feeling," —the reference here being to the workers and farmers in the Pakistani community in this country. "They are men," continued Dr. Khan, "who have helped to make the land still greener—and this Quota Bill is for these men—the men in the street—the men in the factories —the men who want to stay here to help build a still stronger America."

American Films Abroad

Robert Shaplen, author of the controversial profile of Sirdar J. J. Singh, President of the India League of America, published in the 'New Yorker' some time ago, comments on the American films being shown in Asia, in a recent dispatch from Singapore. "I sat in a movie theatre here today and got a private showing of how we are losing the battle for men's minds in Asia." While the Soviet films, often peppered and salted with a romantic twist, concentrate on Russian industrial and cultural achievement, on guerrilla heroics, etc., the great majority of American pictures, even when they're good clean entertainment, offer unknowing Asians a terribly false picture of American life. Time has caught up with us. We can no longer afford to export our worst face. If it's "escape" back home, it's the real McCoy out here—the only face the Asian sees. And it's white to begin with, which is no longer so popular." "Our libraries help, and so does E.C.A. and our stands against aggression. But that's still not all. When it comes to propaganda, and especially to the movies, we're being hoist by our own petard."

Mid-East Next On Soviet Time Table?

An article in Sunday's 'New York Times,' on July 1, suggests that the Soviet may now turn to the Middle East, intervening in the dispute between Iran and Britain, or profiting from other conflicts of interest. The separatist sentiment in Cyprus, and Egypt's demand that Britain remove her garrisons from the Suez area, are referred to.

Kenya Whites Want Britons Alone To Govern

THE largest meeting of Europeans ever held in Nairobi resolved without opposition that no share in the government of Kenya should be transferred to "any immigrant people other than resident Britons" without the express consent of coastal Arabs and Native tribes.

The resolution and three others followed an address by Colonel E. S. Grogan, who spoke on the constitutional issue in Kenya and its effect on Europeans.

The resolution read: Whereas the title to rule these East African territories was not acquired by conquest but by treaty cession and acquiescence of the local inhabitant and was entrusted to the British people, and in pursuance of British settlement of this portion now known as Kenya, which was by Order in Council raised to the status of a British colony and annexed to His Majesty's Dominion, and whereas the British title to rule Basutoland and Bechuanaland derives from identical roots and the Government of the United Kingdom refuses to transfer that rule even to the Union of South Africa without the express consent of the tribes, we the British inhabitants of Kenya contend that the Government of the United Kingdom has no right to share the rule of Kenya with any immigrant people other than resident Britons without the express consent of the coastal Arabs and the tribes."

A second resolution read: "That no person who is not either a citizen of the United Kingdom and colonies or a citizen of a British Dominion or alternatively has not by specific personal oath sworn allegiance to the King should be allowed any direct or indirect say in the central affairs of Kenya."

Colonel Grogan said Africa was now the key position in the whole world set-up, that Kenya was a garrison and that the British people in Kenya were in the front line.

The Cape had usurped the position of Gibraltar and protected what would be the Commonwealth's lifeline.

Referring to Kenya's Indians, he said: "There is no reason why we should not be perfectly friendly towards the Indians, but it is essential that we make it perfectly clear to everyone that Indian immigration on the grand scale is a deadly menace to the African."—'The Star.'

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૪૯ મું—અંક ૨૯ | શુક્રવાર તા. જુલાઇ ૨૦, ૧૯૫૧. | છુટક નકલ પેની.૬

ઈસ્ટ લંડનમાં આઈ. સી. યુ. હોલનું ઉદ્‌ઘાટન

ઈસ્ટ લંડન ડંકનવીલ નેટીવ ટાઉનશીપમાં બાંધવામાં આવેલા આઈ. સી. યુ. હોલની ઉદ્‌ઘાટન ક્રીયા ગયા શનીવાર જુલાઇ તા. ૧૪ મીના ઇસ્ટ લંડનના મેયરના હસ્તે કરવામાં આવી હતી. ક્રીયા મીસીસ માર્ગરેટ બેલીંજર ના હસ્તે થવાની હતી પરંતુ ગેસ્લો સ્ટ્રાઇકને લીધે તેઓનાથી હાજર થઇ શકાયું નહોતું. હાજર થએલાઓમાં મેયર કાઉંસીલર ટીડી ઉપરાંત એડવોકેટ વીલ સ્ટુઅર્ટ, એમ. પી., ઇસ્ટ લંડનના ચીફ મેજીસ્ટ્રેટ મી. સ્પીપર વીગેરે હતા.

આ હોલનું મહત્વ એ હતું કે તેને માટેના પૈસા મી. કલેમેન્ટસ કડાલી અને મીસીસ કડાલીના નેતૃત્વ હેઠળ આફ્રીકનોએ પોતેજ ઉભા કર્યા હતા. તેમ છતાં આ કાર્ય ઇસ્ટ લંડનની ઉદાર સીટી કાઉન્સીલની લાગણીભરી સહાનુભુતી વગર સિદ્ધ થઇ શક્યું નહિ હોત.

મી. કલેમેન્ટસ કડાલી ઇન્ડસટ્રીયલ એન્ડ કમર્શ્યલ વર્કર્સ યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રીકા (જે ટુંકમાં I.C.U. ના નામથી ઓળખાય છે) તેના પિતા હતા. ચાળીસ વર્ષ ઉપર ચોવીસ સભ્યો અને શી. ૨૫ ના બેન્ક બેલન્સથી એ સંસ્થા શરૂ કરવામાં આવી હતી. તેનો હેતુ આફ્રીકન મજુરોની સ્થિતિ સુધારવાનો છે. પહેલાં વિશ્વ યુદ્ધનાં અંતમાં જ્યારે રહેણીનું ખર્ચ ઘણું વધી ગયું હતું અને અનાજની તંગી હોવા છતાં સ્ટીમરો ભરી ભરી અનાજ પરદેશ મોકલવામાં આવી રહ્યું હતું ત્યારે, આઇ. સી. યુ. એ યુરોપીયન મજુરો સાથે ભળી જઇ ઘરમાં લોકો ભુખે મરતા હતા ત્યારે અનાજ બહાર મોકલાવાનું સફળતાથી અટકાવ્યું હતું.

પાછળથી મી. કડાલી મજુર પરિષદમાં હાજરી આપવા જીનીવા ગયા હતા અને કેટલોક વખત લંડનમાં ગાળી ટ્રેડ યુનીયનની હીલચાલનો અભ્યાસ કર્યો હતો.

એ વખતની યુનીયન સરકારને લાગ્યું કે મી કડાલી જોખમ ભરેલા ચળવળીયા હતા અને તેમને જ્યાંથી આવ્યા હતા ત્યાં પાછા દેશનીકાલ કરવાનો ઠરાવ કર્યો. ન્યાસાલેન્ડની યુનીવર્સીટીમાં ગ્રેજ્યુએટ થઇ તેઓ તુરતનાજ યુનીયન આવી અહિં રપાયી થયા હતા. એડવોકેટ સ્ટુઅર્ટનાં પ્રયત્નોથી સરકારને એ પગલું લેતાં રોકી શકાઈ હતી અને મી. કડાલી યુનીયનમાં રહી શકયા હતા. પાછળથી આઇ. સી. યુ. ની હીલચાલ પડી ભાંગી હતી અને મી. કડાલી ઘણા વર્ષોથી ઇસ્ટ લંડનમાં સ્થાયી વસવાટ કરી રહ્યા હતા.

આઇ. સી. યુ. હોલ આફ્રીકનોની જાત મહેનતનો સુંદર નમુનો છે.

ભાષણ કરનારાઓમાં શ્રી. મણીલાલ ગાંધી પણ હતા. તેઓએ પોતાના ભાષણ દરમીયાન જણાવ્યું કે:

"આપણે સાઉથ આફ્રીકામાં વસતા બીન-ગોરા લોકો મોટી તકલીફમાં આવી પડયા છીએ. સરકારની એપાર્ટહેડની નીતીની પાછળનો એક માત્ર હેતુ આપણા ટુકડે ટુકડા કરી નાખવાનો છે, જે હકીકત સમજી આપણે ચેતતા રહેવાની જરૂર છે. આફ્રીકનો, આફ્રીકનો વચ્ચે, આફ્રીકનો અને કલર્ડ વચ્ચે અને આફ્રીકનો અને હીંદીઓ વચ્ચે કુસંપ કરાવવાને બનતાં સઘળા પ્રયત્નો થઇ રહ્યા છે. એ પ્રત્યાઘાતી તત્વો સાથે ભળી જઇ તેઓની કુહાડીમાં હાથારૂપ બનવાની સાફ ના પાડી આપણે સૌ આપણો સમાન ઉદ્ધાર કરવા સંગઠીત નહિ થઇએ તો ખાત્રી રાખજો કે આપણે નાશ પામીશું,"

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ વધુમાં કહ્યું: "હાલની સરકારની વિરૂદ્ધમાં ઘણું કહેવાઇ રહ્યું છે. બેશક તે કરડી તો છે જ. પરંતુ એ કારણે હું તેને ઉતારી પાડવા નથી ઇચ્છતો. તેમ કરવાથી કશું વળવાનું નથી. હકીકતમાં તે આપણને છુપા આશિર્વાદરૂપ થઇ પડી છે. આપણામાં તે મરદાનગી આણી રહી છે તેને માટે આપણે તેનો આભાર માનવો ઘટે છે. મરદાનગીનું ભાન આપણને આજે થવા લાગ્યું છે તેટલું કદી નહોતું થયું અને તે સિદ્ધ કરવાનો જેટલો આજે પ્રયત્ન કરી રહ્યા છીએ તેટલો કદી કર્યો નહોતો.

"હાલની સરકારે તો ચાબુક ચમકાવીને આપણને જાગૃત અને સચેત કર્યા છે. આપણે ફરી પાછા નિદ્રાવશ ન થઇએ. સરકારને વખોડવામાં આપણો સમય અને શ્વાસ બરબાદ ન કરીએ. એથી આપણને કશો ફાયદો થવાનો નથી. તેને બદલે આપણે અંતર ખોજ કરી આપણા પોતાનામાં દોષ છે કે નહિ અને આપણા પર જે વીતી રહ્યું છે તેને માટે આપણે પોતે જ વાંકમાં છીએ કે નહિ એ તપાસવું જોઇએ.

"ઇશ્વર—ખુદા, જે આપણા સૌના ઉપર રાજ્ય ચલાવે છે, તેને આપણે વફાદાર છીએ કે નહિ અને તેના કાયદાનું પાલન કરીએ છીએ કે નહિ? તેના કાયદાનું પાલન ન કરતા હોઇએ તો ખાત્રી રાખજો કે સઘળુંજ ઉંધુ વળવાનું છે. "સરકારના જુલમી કાયદાના ભોગ થયા હોવાની આપણે ફરિયાદ કરીએ છીએ. પરંતુ તેના કરતાં ઘણીજ વધારે ખરાબ વસ્તુઓના આપણે ભોગ બનેલા છીએ કે જેણે આપણું પતન કરેલું છે અને સરકારના જુલમી કાયદાઓના કરતાં પણ વહેલો આપણો નૈતિક અને આર્થીક નાશ કરશે. એ વસ્તુઓ શરાબ, જુગાર અને વ્યભિચાર છે, જે આપણને ચોરી, લુંટફાટ, ખુન, બળાત્કાર વીગેરે ગુનાઓ કરતા કરે છે, કે જેને લીધે આપણે આજે એટલું બધું સાંભળીએ અને વાંચીએ છીએ.

"સરકારની સામે લડવા પહેલાં આ વધારે ખરાબ દુશ્મનો જે આપણું હાડ કોતરી ખાઇ રહ્યા છે તેની સામે આપણે લડવાનું છે.

"આપણો ઉદ્ધાર આપણા પોતાનાજ હાથમાં છે. આપણે આપણી જાતને સુધારવા મંડી પડીએ.

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ કહ્યું: 'મારા પોતાના જાત ભાઇઓને જ્યારે હું દારૂના પીઠાંઓમાં જતા જોઉં છું અને આફ્રીકનોને શરાબ પીને હેવાન બનતા જોઉં છું, મારા પોતાના જ જાત ભાઇઓને તેમજ આફ્રીકનોને હજારોની સંખ્યામાં જુગાર રમવા રેસીસમાં જતા અને ખરી મહેનતનો પૈસો બરબાદ કરી પોતાના ઘર પાયમાલ કરતા જોઉં છું ત્યારે મારૂં હૃદય રડે છે. શરાબ અને જુગારમાંથી જ જો તેઓને ઉગારી શકું અને તેઓની શાન ઠેકાણે લાવી શકું તો મેં તેઓની મોટી સેવા કરેલી માનું

"આપણે માણસ અને માણસે કરેલા કાયદાનો ડર છોડી દેવો જોઇએ અને ઇશ્વરનો અને તેના કાયદાનો ડર રાખવો જોઇએ. ઉપરોકત દોષો છોડી દઇ આપણી શાન જો આપણે ઠેકાણે રાખીએ તો જ તે બની શકે.

"તો જ આપણે ચારિત્ર્યવાન નેતાઓ પેદા કરી શકીશું, કે જેની આજે આપણી કોમમાંજ અને સાઉથ આફ્રીકામાંજ નહિ પરંતુ આખી દુનીયામાં ઘણીજ અછત છે. એવા નેતાઓ જ્યારે આપણામાં પાકશે ત્યારે જ આપણે યુરોપીયનોનું માન સંપાદન કરી શકીશું અને અમે તેવા બળવાન શત્રુનો, આજે દુનીયામાં બની રહ્યું છે તેમ, પશુના બળથી નહિ પરંતુ માણસના માન અને ગૌરવથી સામનો કરી શકીશું." અંતમાં શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ કહ્યું કે "હું આશા રાખું છું કે આ સુંદર હોલનો ઉપયોગ માત્ર નાચ રંગ અને મોજ મજાને માટેજ નહિ કરવામાં આવે પરંતુ આફ્રીકનોની ઉન્નતિ માટેનું એક કેન્દ્ર થઇ પડશે."

નોંધ

આફ્રિકાની મુલાકાતે નીકળનાર ચાર બ્રીટીશ એમ. પી.

કોમનવેલ્થ પાર્લામેન્ટરી એસોસીએશનની યુનાઇટેડ કીંગડમની શાખા તરફથી બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટના ચાર સભ્યો આવતા માસમાં આફ્રીકાની મુલાકાતે નીકળનાર છે. બે લેબર પાર્ટીના મી. સ્ટેનલી ઇવન્સ અને મી. ડબ્લ્યુ. ફ્રોલ્ડીક છે અને બે કનઝરવેટીવ પાર્ટીના મી. જુલીયન એમરી અને મી. એ. ઇ. બોલ્ડવીન છે, તેઓ નોર્થ રોડેસીયાથી પોતાની મુસાફરી શરૂ કરશે. સાઉથ રોડેસીયા ગયા બાદ બે ડીલેગેટો ન્યાસાલેન્ડ અને બે મોરીશ્યસ જશે અને નયરોબીમાં ચારે મળશે અને કેનીયામાં થોડા દિવસ ગાળી માલ્ટા થઇ લંડન પાછા ફરશે. મુસાફરીનો હેતુ બન્ને રોડેસીયા અને ન્યાસાલેન્ડના એકીકરણ વિષે એ દેશોની વલણ વિષે આમની સભાને વધુ માહીતી પુરી પાડવાનો છે. એમ 'મેન્ચેસ્ટર ગાર્ડીઅન'નો પાર્લામેન્ટરી ખબરપત્રી જણાવે છે.

સંસ્થાન મંત્રી મી. જેમ્સ ગ્રીફીથ્સ અને કોમનવેલ્થ રીલેશન્સના મંત્રી મી. પેટ્રીક ગોરડન વોકર એ દેશોની સપ્ટેમ્બરમાં મુલાકાત લેનાર છે પરંતુ આમની સભા એ બાબતમાં સાધારણ સભ્યોનો મત પણ આવકારશે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. જુલાઇ ૨૦ ૧૯૫૧.

શિક્ષકની જવાબદારી

નાટાલમાં હીંદીઓની કેળવણી વીષે નાટાલ ઇંડીઅન ટીચર્સ સોસાયટીનાં પ્રમુખ મી. એ. ડી. લેઝરસે થોડા દીવસ પર ડરબનમાં મળેલી તેની પરિષદમાં ઘણું આશાજનક ચિત્ર આલેખ્યું હતું. ૧૯૪૫–૪૬ ની સાલમાં હીંદીઓની કેળવણીપર પા. ૩,૨૩,૧૧૦ નો ખરચ થયો હતો; પાંચ વર્ષ બાદ ૧૯૫૦–૫૧ માં પા. ૬,૯૧,૭૦૦ નો–બેવડા કરતાં વધારે થયો હતો. ૧૯૫૧–૫૨ ને માટે પા. ૮,૧૮,૨૧૦નો અડસટવામાં આવ્યો છે. આ ઘણો ઝડપી સુધારો થઇ રહેલો બતાવે છે, જે હમણાના વર્ષોમાં નાટાલ પ્રાંતિક સરકાર અને કેળવણી ખાતાંએ લીધેલી ઉદાર વલણને આભારી છે. અને એ ઉદાર વલણનું કારણ એ છે કે મી. ડી. જી શેપ્સટનમાં આપણને એક ઇશ્વરનો ડર રાખનાર ઘણાજ માયાળુ હૃદયના એડમીનીસ્ટ્રેટર મળેલા છે. કહેવાની ભાગ્યેજ જરૂર રહે છે કે હીંદી કોમ સત્તાધીશો તરફથી જે કંઇ કૃપાદ્રષ્ટિ પોતાને મળે છે તેની હમેશાં ઉંડી કદર કરે છે અને હીંદીઓની કેળવણીની બાબતમાં સત્તાધીશોની હાલની ચેષ્ટા, સાભાર સ્વિકારવું જોઇએ કે, કંઈ નજીવી નહિ ગણાય. બેશક હજુ ઘણા સુધારાને માટે સ્થાન છે, કારણ કેળવણીની સગવડના અભાવે કોઇ પણ છોકરાંઓને અશિક્ષિત રહેવું પડે એ સારી સરકારને માટે શોભાસ્પદ નથી, અને હીંદી કોમમાં હજુ વીસ હજાર જેટલાં છોકરાંઓને માટે શિક્ષણની કશી સગવડ નથી. પરંતુ ભૂતકાળના સત્તાધીશો કરતાં હાલના વધારે ઉદાર દિલ (અને હીંદી કોમની વિનંતીઓને દાદ દેનારા હોઇ આ પરિસ્થિતિ હવે સવેગે સુધરી જવાની આશા સેવી શકાય છે.

એક હીંદી કોમે પોતાની કેળવણીને માટે પોતાની જાત મહેનતથી ઘણું કરેલું છે મી. લેઝરસે જણાવ્યું છે તેમ પ્રાંતની ૧૮૯ નીશાળોમાંથી ૧૦૯ તેઓએ જાતે લગભગ પોતાને જ ખરચે બાંધાવેલી છે. તેને માટે હીંદી કોમ પોતાની જાતને શાબાશી આપી શકે છે.

અમને નોંધ લેતાં ઘણો આનંદ થાય છે કે ટીચર્સ સોસાયટી પોતાની જવાબદારીઓને વીષે વધારેને વધારે જાગૃત થતી જાય છે અને હવે તેનો ઇરાદો વધુ નીશાળો બાંધવાને અને હયાત નીશાળોના મકાનોમાં વધારો કરવાને કેળવણીનું એક ટ્રસ્ટ ફન્ડ ઉભું કરવાનો છે. એ ફન્ડ શરૂ કરવાને ટીચર્સ સોસાયટીએ બે વર્ષમાં પા. ૨૫૦૦૦ ની રકમનું દાન જાતે આપવાની પ્રતિજ્ઞા કરી છે. ટીચર્સ સોસાયટીની આ એક ઘણીજ સુંદર ચેષ્ટા ગણાશે અને હીંદીઓની કેળવણી માટે તેણે ઘણો પ્રશંસનીય ફાળો આપેલો લેખાશે. અમે આશા રાખીએ છીએ અને પ્રાર્થીએ છીએ કે તેણે કરેલી પ્રતિજ્ઞાનું પાલન કરવાની અને તેમ કરી હાલની અને ભવિષ્યની ઓલાદોના આશિર્વાદ મેળવવાની ઇશ્વર તેને શકિત આપશે.

લફંગાનો ઉપદ્રવ

મી. લેઝરસે આ ઉપરાંત એક ઘણીજ શોચનીય બાબત તરફ ધ્યાન ખેંચ્યું હતું અને તે આપણી કોમમાં લફંગાઓનો ઉપદ્રવ વધતો જતો જણાય છે એ હતું. આ ઘણીજ ગંભીર બાબત છે. તેને નજીવી ગણી કાઢવા જેવી નથી. સંભવ છે કે એવા દાખલાઓનું પ્રમાણ અન્ય કોમોના કરતાં હીંદી કોમમાં ઓછું હશે. એ આશ્વાસન લેવા જેવુ ભલે ગણાય પરંતુ એથી આપણે શીથીલ રહેવાને માટે કશું જ વજબીપણું નથી. આ પાપના જંતુઓનો જો તત્કાળજ નાશ કરવામાં નહિ આવે તો તે આપણે ધારીએ છીએ તે કરતાં ઝડપથી વધી જશે અને તેનું ઝેર આપણા સમાજમાં ફેલાવી આખા સમાજનો નાશ કરશે. એટલે આ બાબતને એક શરમની બાબત ગણી તેની જડ કાઢવાનો દરેક પ્રયત્ન થવો ઘટે છે. તેને માટે મા બાપો તેમજ શિક્ષકો ઉપર મોટી જવાબદારી રહેલી છે. બેશક આ દોષને માટે કંઇ પણ વસ્તુ જવાબદાર હોય તો તે આ દેશના હાલના તંત્ર નીચે ખાસ કરી હીંદીઓને અને સામાન્ય રીતે સઘળા બીન-ગોરાઓને જે ખરાબ સ્થિતિમાં રહેવાની ફરજ પડે છે તેજ છે. આ દેશની ગોરી સરકાર છે જે સૌથી પ્રથમ ગોરી પ્રજાનીજ જરૂરીયાતોની કાળજી કરે છે અને બીન-ગોરી પ્રજાઓએ કુદરતપર આધાર રાખી જેમ તેમ પડી રહેવું પડે છે. પરંતુ તેથી જો આપણે માત્ર સરકારનોજ દોષ કાઢીશું અને જાતે કશું નહિ કરીએ તો નુકસાન આપણેજ સહન કરવું પડશે. રાજ્ય જો પોતાની ફરજમાંથી ચુકે તો રૈયતે તેનો દાખલો નહિ લેવો જોઇએ પરંતુ પોતાના લોકો પ્રત્યેની ફરજ પોતાની સઘળી શકિત અનુસાર પોતાની જાતે બજાવવી જોઇએ.

આપણા શિક્ષકોને પોતાની ટીકાઓ સાંભળી રૂચતી નથી. જેવી તેઓની ટીકા થાય કે તેઓ પોતાનો બચાવ કરવા મંડી પડે છે કે અમે કંઇ સાધારણ મનુષ્યોના કરતાં જુદા નથી અને એથી વધારેની અમારી પાસેથી આશા રાખવી નહિ જોઇએ. પરંતુ તેઓનો ધંધોજ એવો છે કે જે તેઓને એ સ્થિતિમાં રહેવા દઈ શકતો નથી. તેઓનો ધંધો મહાન છે અને માબાપો કરતાં પણ તેઓના ઉપર વધારે મોટી જવાબદારી મુકનારો છે. તેઓનું જીવનજ તેઓના શિષ્યોને અનુકરણીય હોવું જોઇએ. તેઓના ધંધાને તેઓએ વેચી કે સોદો કરી શકાય એવી વસ્તુ તરીકે ગણી કાઢવો નહિ જોઇએ. જગતના ભાવિનો આધાર યુવાનો પર રહ્યો છે અને યુવાનોના ભાવીનો આધાર શિક્ષકો ઉપર રહ્યો છે. આથી શિક્ષકો પર ઘણી મોટી જવાબદારી રહેલી છે તે શિક્ષકે અને યુવાનનાં શરીર, મન અને આત્મા ઘડવાની છે. એ જો ખામી વાળા હોય તો શિક્ષક દોષિત ઠરે છે. અક્ષરજ્ઞાન આપે એજ શિક્ષક એવો શિક્ષાનો સંકુચિત અર્થ થવો નહિ જોઇએ. શિક્ષકની ફરજ શિષ્યનું ચારિત્ર ઘડવાની છે. ચારિત્ર વીનાનું સઘળું શિક્ષણ કશા ઉપયોગનું નથી. ચારિત્રહીન શિક્ષક શિષ્યોમાં ચારિત્ર સીંચી શકતો નથી કારણ શિષ્યોની ખાસીયત તેઓને કહેવામાં આવેલું કરવાની નથી હોતી પરંતુ શિક્ષક જે કરતા હોય તે કરવાની હોય છે, આથીજ કહેવાયું છે કે, ઉપદેશ દેવા કરતાં કરી બતાવવું વધારે સારૂં ગણાય. શિક્ષકો જાતે દાખલો બેસાડી જે શિખવે તેની મ્હોડાથી શિખવવા કરતાં વધારે રહેલાઇથી શિષ્ય પર અસર પડે છે. એટલે શિક્ષકની જવાબદારી કંઈ સહેલી નથી જો તેને પોતાના ધંધાને પુરેપુરો ન્યાય આપવો હોય અને તેનો યશ મેળવવો હોય તો.

શિક્ષકો જો આ ઉચ્ચ આદર્શ પોતાની સમક્ષ રાખી તેને પહોંચવાનો પ્રયત્ન નહિ કરે તો જગતનું ભાવિ કાળું છે. શીક્ષકો જેવા હશે તેવજ તેઓના શીષ્યો બનશે. આથી શીક્ષકોએ ઘણીજ અંતરખોજ કરવી પડશે અને સતત પોતાની જાતને તપાસી જેવા પોતાના શીષ્યોને બનાવવા ચાહતા હોય તેવા પોતે જાતે બનવાને પ્રયત્નવાન રહેવું પડશે. આ કંઇ સહેલી વસ્તુ નથી પરંતુ કોઇ પણ સમાજ વ્યંકતગત તેમજ સામુદાયીક ભોગ આપયા વીના આગળ વધેલો નથી અને વધી શકે નહિ આપણે જો જીવવા ઇચ્છતા હોઇએ તો એ વખત આવી લાગેલો છે કે જયારે એ ભોગ આપવા આપણે તઈયાર થવું પડશે. અને જેઓ જવાબદારીનું સ્થાન ધરાવતા હોય તેઓએ વધારે ભોગ આપવો પડશે.

કેનીયાના ગોરાઓની માગણી

નયરોબીમાં અગાઉ કદી નહિ ભરાયેલી એવી મોટી યુરોપીયનોની મીટીંગે એક પણ વિરોધ વગર ઠરાવ્યું કે કીનારાપરના આરબો અને નેટીવ જાતીઓની ખાસ સંમતી વિના કેનીયાનું તંત્ર સ્થાયી વસવાટ કરી રહેલા બ્રીટીશો સિવાય કોઇ પણ વસાહતી લોકોના હાથમાં સોંપાવું નહિ જોઇએ.

કરનલ ઇ. એસ. ગ્રોગને કેનીયાના બંધારણીય સવાલો અને યુરોપીયનોપર તેની અસર વિષે ભાષણ કર્યા બાદ ઉપરો અને બીજા ત્રણ ઠરાવો થયા હતા.

(અનુસંધાન પાને ૨૩૬ મે)

હીંદ સવાલો પર શ્રી. નેહરૂ

મધ્યસ્થ સરકારની નીતીઓ અને સિદ્ધિઓની રૂપરેખા આપનારો બાર હજાર શબ્દોનો એક રીપોર્ટ ઓલ ઇન્ડિઆ કોંગ્રેસ કમીટી સમક્ષ રજુ કરતાં હીંદના વડા પ્રધાન શ્રી. નેહરૂએ દેશની સમક્ષ આવી પડેલા સવાલો અને મુશ્કેલીઓનું વીગતવાર પૃથક્કરણ કરેલું છે.

બીજા વિષયો ઉપરાંત રીપોર્ટમાં હીંદની પરદેશ નીતી, કાશમીર વીષેની તેની વલણ, ચુંટણીઓ, દેશની આર્થીક સ્થિતિ અને વસ્તીના સવાલ પર ટીકાઓ કરવામાં આવી છે.

પરદેશ નીતી

હીંદની પરદેશ નીતીપર શ્રી. નેહરૂ જણાવે છેઃ હું માનું છું કે તેને દેશે મોટે ભાગે સંમતી આપેલી છે અને તેને માટે કશો ખુલાસો કરવાની જરૂર રહેતી નથી. પરદેશને લગતી બાબતો વીષેની અને આઝાદી વીષેની આપણી ભુતકાળની દ્રષ્ટિ પરથી સ્વાભાવિક રીતે એ નીતી પરિણમેલી છે. આપણે કશી મહત્વાકાંક્ષાઓ પોષતા નથી અને સઘળા દેશો સાથે મીત્રતાભર્યો સંબંધ સાધવાનો પ્રયત્ન કરેલો છે. હું ખુશી સાથે કહી શકું છું કે, જગતને ચાલુ ભય પમાડી રહેલી લડાઇઓ છતાં, એક દેશ સિવાય, પ્રત્યેક દેશની સાથે આપણો સંબંધ સારો રહ્યો છે, આપણી અલ્પ રીત મુજબ આપણે શાંતીનો પક્ષ લેતા આવેલા છીએ અને લશ્કરી અને એવી જવાબદારીઓમાંથી બહાર રહ્યા છીએ. એવી નીતીની સ્વાભાવિક રીતે ઘણીવાર ટીકા થાય છે. છતાં એકંદરે આ બાબતમાં તેમજ આપણી નીતીના ખરાપણામાં આપણી સત્યનિષ્ઠાની આખી દુનીયાએ કદર કરેલી છે.

આપણા પુર્વના દેશો અને ખાસ કરી આપણા પડોશના દેશોમાં પણ, કમનસીબે એક સિવાય, અન્ય સઘળા દેશો સાથેનો આપણો સંબંધ ઘણોજ સારો અને સહકારીતાનો રહ્યો છે. આઝાદી પ્રાપ્ત થતાં સ્વાભાવિક રીતે રાજકીય બાબતોમાં આપણું હિત આપણા પડોશના દેશો અને એશીયા સાથેના સંબંધમાં રહ્યું છે. પરદેશ સાથેનો આપણો રાજકીય સંબંધ ઘણોજ વધી ગયો છે. તેના પર અંકુશ મુકવાનો આપણે પ્રયત્ન કર્યો છે પરંતુ આધુનિક જગતમાં હીંદની અગત્ય અને હીંદ સાથે રાજકીય સંબંધ બાંધવાની અન્ય દેશોની ઇચ્છાને લીધે ન છુટકે તે વધી ગયો છે.

કોંગ્રેસે આપણી પરદેશ નીતીને વખતો વખત સંમતી આપેલી છે, તેમ છતાં, અહીં તહીં કેટલીક ટીકાઓ થતી હોય એ અપવાદ સિવાય, આપણા લોકોની મોટી બહુમતીની ઇચ્છાઓનું એ નીતી પ્રતિનીધીત્વ ધરાવે છે, એ વીષે આ દેશમાં કે અન્ય દેશોમાં શંકા નથી. તેની પરદેશ નીતીના સંબંધમાં દેશે દ્રઢતાથી અને બની શકે તેટલી સંગઠીતતાથી બોલવું જોઇએ, તોજ તેનું વજન પડશે.

પાકિસ્તાન

કમનસીબે કાવાદાવાઓ અને ઉશ્કેરાયેલી લાગણીઓ, જેને પરિણામે દેશના ભાગલા પડ્યા, એ હજુ મર્યાં નથી અને ત્યારબાદ બનેલા બનાવોએ તેને વધારે તીવ્ર કર્યાં છે, કહેવાય છે કે પાકીસ્તાન અને હીંદ વચ્ચે સહકારીતાના સંબંધમાં કાશમીરનો સવાલ મુખ્ય વિઘ્નકર્તા થઇ પડ્યો છે. વધારે સત્ય વાત તો એ છે કે બન્ને દેશો વચ્ચેના મુળ આંતરિક કલહના કારણે જ કાશમીરનો સવાલ ઉપસ્થિત થયો છે. હીંદ પોતાના રાજ્યમાં સૌને સમાન સ્વતંત્રતા આપવા માગે છે, જ્યારે પાકીસ્તાન કોમીવાદ રાજ્ય જ રહેવા માગે છે. જેથી તેની આખી દ્રષ્ટિ જ વીરોધી છે. એ દ્રષ્ટિને આજની દુનીયા સ્વીકારવા તઇયાર નથી, પાકીસ્તાનમાં મુસ્લીમ લીગે સ્થાપેલા કોમીવાદ ઉપર રચાયેલો બે જુદી પ્રજાઓનો સિદ્ધાંત રાજ્યના કાયદામાં સ્થાપિત થયો છે. પાકીસ્તાનના આંતરિક વ્યવહારમાં જો કે આપણે માથું મારવા નથી ઇચ્છતા, છતાં તેની પાકીસ્તાનના લાખો લોકો પર થઇ રહેલી સીધી અને હીંદમાં થઇ રહેલી આડકતરી અસરને અવગણી શકાતી નથી. એ નીતી વીનાશકારક છે.

પુર્વ બંગાળ અને પશ્ચિમ બંગાળમાં ૧૯૫૦ ની સાલમાં ગંભીર પરિસ્થિતિ ઉભી થઇ હતી. સદ્ભાગ્યે પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન સાથે સમજુતી થવાથી તેનો ઉકેલ તુરત લાવી શકાયો હતો. જો કે મુળ સવાલનો ઉકેલ એથી નહોતો જ લાવી શકાયો, પરંતુ લાખો લોકોને અને પોતાના મુળ વતનમાં પાછા ફરેલા વસાહતીઓને એથી ઘણી રાહત મળી હતી. તેમ છતાં એ સ્થિતિ તો હજુ રહી જ છે કે, પુર્વ પાકીસ્તાનમાં (પશ્ચિમ પાકીસ્તાન તો ભાગ્યે જ હસ્તી ધરાવે છે) લઘુમતી કોમની સ્થિતિ ઘણી જ મુશ્કેલ છે. મધ્યમ વર્ગના લોકો, જે કેળવણી, વેપાર અને ધંધાઓમાં અગ્રગણ્ય સ્થાન ધરાવતા હતા, તેઓને લગભગ ભગાડી દેવામાં આવ્યા અને બાકીના છે તેઓ પોતાના ભવિષ્યને વીષે ભયભીત દશામાં પડેલા છે, હમણામાં પુર્વ પાકીસ્તાનમાંથી પશ્ચિમ બંગાળમાં આવતા બીન-મુસ્લીમોની સંખ્યા વધી ગઇ છે અને એક ગંભીર સવાલ ઉપસ્થીત થઇ પડ્યો છે.

કાશમીર

કાશમીર વીષે શ્રી. નેહરૂએ જણાવ્યું છે કે, કાશમીરને હીંદ અથવા પાકીસ્તાનની બક્ષીસ રૂપે જોવામાં આવી રહ્યું છે એ ભુલ ભરેલું છે. લોકો એ ભુલી જાય છે કે કાશમીર એ કંઇ વેચવાની કે સોદો કરવાની વસ્તુ નથી.

તેની પોતાની હસ્તી છે અને તેના લોકોનું ભાવિ લોકોએ પોતે જ નક્કી કરવાનું છે. કાશમીરની લડત કંઇ હમણાની લડાઇના મેદાનમાં લડાઇ રહી નથી. લોકોના માનસમાં લડાઇ રહી છે. એ લડત ભાગલા પડ્યા તેની વર્ષો પહેલાંની છે, મુસ્લીમ લીગના નેતૃત્વ હેઠળ કોમીવાદી હીલચાલ વધવા લાગી અને બે પ્રજાઓનો સિદ્ધાંત પોષાવા લાગ્યો ત્યારે જ એ સીદ્ધાંતના હિમાયતીઓએ કાશમીરની એક સુંદર ખીણ કબજે કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. પરંતુ તેઓ નીષ્ફળ ગયા. કાશમીરમાં રાષ્ટ્રવાદી હીલચાલ પુર જોસથી ચાલવા લાગી કાશમીરની રાષ્ટ્રિય પરીષદે એ હીલચાલ ઉપાડી હતી અને હીંદની કોંગ્રેસ અને હીંદના રજવાડાઓની હીલચાલ સાથે તેને ઘણું સામ્ય મળ્યું. એટલે ૧૯૩૦–૪૦ માં હીંદુ, મુસ્લીમ, સિખ્ખ વીગેરે ભેદો પાડ્યા સીવાય સૌ એ સંગઠીત થઇ રહેવાની ભાવના કેળવાવા લાગી. ત્યાર બાદ પાકીસ્તાનના કોમીવાદનો કાશમીરના લોકો વીરોધ કરે એ વાજબીજ હતું અને તેઓની તકલીફમાં હીંદના લોકો તેઓની પડખે ઉભે એ સ્વાભાવિક હતું.

આ રીતે કાશમીરનો સવાલ જેટલો પાકીસ્તાનને છે તેટલો જ મહત્વનો હીંદને છે, પરંતુ તેનું મહત્વ સૌથી વીશેષ કાશમીરના લોકોને છે કે જેઓ પોતાનું જીવન પોતેજ કેળવેલી રાષ્ટ્રીય ભાવના મુજબ જીવવા ઇચ્છે છે. છેલ્લા સાડા ત્રણ વર્ષ થયાં ચાલી રહેલી લડાઇ છતાં અને એટલી તંગ પરિસ્થિતી છતાં જામ્મુ અને કાશમીરે જે પ્રગતી કરી છે તે તાજુબી પમાડનારી છે. તેણે કાયદેસર કરેલા કેટલાક ગ્રામ્ય સુધારાઓમાં તે હીંદથી આગળ વધી ગયું છે.

આવાં આગળ વધેલાં રાજ્યના લોકો પાકીસ્તાનની પ્રત્યાઘાતી અને આપખુદ નીતી શી રીતે સ્વિકારી શકે? કાશમીરના સંબંધમાં હીંદે પોતાની સ્થીતી વખતોવખત સ્પષ્ટ કરેલી છે અને તે તેને વળગી રહેશે.

એટલે હીંદ અને પાકીસ્તાન વચ્ચે મીત્રતાભર્યો સંબંધ સ્થાપવામાં વીઘ્નકર્તા કાશમીર નથી પરંતુ બીજું વધારે ગંભીર કારણ છે. જે મુળભુત આદર્શો આપણે આટલા વખતથી સેવતા આવેલા છીએ તેને આપણે ત્યજી દઇ શકતા નથી. હીંદના રાષ્ટ્રીય સંગઠનને તોડી પાડનારી કોઇ પણ વસ્તુને આપણે ઉત્તેજન આપી શકતા નથી. આક્રમણ કરનારી અને ભાગલા પાડનારી જુની નીતીને આપણે નમી શકતા નથી. આ વસ્તુ સ્પષ્ટ સમજાવી જોઇએ.

ચુંટણી

ચુંટણીના સંબંધમાં શ્રી. નેહરૂએ જણાવ્યું કે આ ચુંટણી જો ખોટી રીતે અખત્યાર કરીને આપણા આત્માના ભોગે જીતવાની હોય તો તેના કરતાં ભલે આપણે હારી જતા. હું આશા રાખું છું કે ઉમેદવારો પસંદ કરવામાં એવા પુરૂષો અને સ્ત્રીઓની પસંદગી કરવાની કાળજી રાખવામાં આવશે કે જેઓ આપણે જે સિદ્ધાંતો પોકારીએ છીએ તેમાં માનનારા અને અનુસરનારા છે એવું તેઓના ભુતકાળના વર્તનથી સિદ્ધ થયું છે. શંકીત ઉમેદવારો ઉભા કરી ચુંટણી જીતવાના કરતાં આ રીતે હારવું વધારે માન ભરેલું ગણાશે.

વસતી

હીંદની વસતીના સંબંધમાં શ્રી. નેહરૂએ કહ્યું કે વસતીમાં ઘણો જ વધારો થઇ રહ્યો છે અને આપણે કુટુમ્બીક યોજના ઘડવાની જરૂર છે. આ વસતીનો સવાલ દેશની સમક્ષ ઘણોજ અગત્યનો આવી પડેલો છે અને રાજ્યે યા તો આ કુટુમ્બીક યોજના ઘડવાને અથવા તો સંતતી નીયમનને ઉત્તેજન આપ્યા વીના છુટકો નથી.

પરચુરણ

—કેલિફોર્નિયા યુનીવર્સીટીમાં ગુંચવણ ભરેલાં અને અઘરાં ગણિતના કોયડાઓના ઉકેલ માટે વપરાતું વીજળીક યંત્ર (Computer) વીદેશી ભાષાઓમાંથી અંગ્રેજીમાં ભાષાંતર કરવા માટે ઉપયોગી થાય તેવી શકયતા છે. અમેરીકી વૈજ્ઞાનીકો માને છે કે વીદેશી ભાષા સમજવામાં માણસનું મન જે રીતે કામ કરે છે. તેવી ક્રિયાઓ આવા મોટાં યંત્રમાં ઉત્પન્ન કરી શકાય.

—ઉંચે સુધી ઉડતાં વિમાનીઓ અને માનવશરીર સહન કરી શકે તેથી ઘણાં ઉંચા ઉષ્ણુતામાનમાં કામ કરનારાઓ માટે 'એર-કન્ડીશન્ડ' કપડાંઓ શોધાયાં છે! આ કપડાં શરીરને ઠંડી હવા પુરી પાડે . આજ કપડાં અત્યંત ઠંડીમાં કામ કરતા માણસોને ગરમી આપવાના ઉપયોગમાં પણ લઇ શકાય છે. આવા કપડાં ચીકાગોની એક પેઢી (ફર્મ) પુરા પાડે છે!

(૨૩૫ માં પાનાનું અનુસંધાન)

કેનીયાના હીંદીઓના સંબંધમાં કરનલ ગ્રોગને જણાવ્યું કે હીંદીઓ પ્રત્યે સંપુર્ણ મીત્રતાનો સંબંધ નહિ હોવાનું કશું કારણ નથી પરંતુ એ સાથે દરેકે દરેકને આપણે સ્પષ્ટ કરી દેવું જોઇએ કે મોટા પાયાપર હીંદી વસાહત આફ્રીકનને ગંભીર ભયરૂપ થઇ પડશે.

કાશમીરની પ્રગતીપર રાજ્ય મંત્રીનું નીવેદન

જુલાઇ તા. ૧ લીએ શ્રીનગરના રેડીયો સ્ટેશનથી બ્રોડકાસ્ટ કરતાં શ્રી. એન. ગોપાલસ્વામી આયંગરે જણાવ્યું કે, છેલ્લાં થોડાંક અઠવાડીઆંમાં થી જમ્મુ અને કાશમીર રાજ્યની પાકીસ્તાનની બાજુમાંથી હીંદની બાજુ માં લશ્કર અને સશસ્ત્ર સંસ્થાઓ જે સંખ્યામાં અને જે રીતે દાખલ થઇ રહ્યાં છે, તે પરથી એવી શંકા ઉત્પન્ન થાય છે કે, એ એક યોજાએલો કાર્યક્રમ છે. પાકીસ્તાનને તેમણે ચેતવણી આપી કે યુદ્ધ વીરામ (cease fire) ની શરતોનો આવો ભંગ થતો રોકવા ના પાકીસ્તાન તરફથી તુરતજ પગલાં લેવામાં નહિ આવે તો તેનાં જે ગંભીર પરિણામો નીપજશે તેની આખી જોખમ દારી પાકીસ્તાનને ભોગવવી પડશે.

રાજ્યમાં બે અઠવાડીઆં ફર્યા બાદ પોતાને પડેલી છાપને વીષે શ્રી. આયંગરે જણાવ્યું કે, મારાં મનપર એક મુજબુત છાપ એ પડેલી છે કે લોકોનું જીવન અને પ્રવૃત્તિઓ ફરી હતાં તેવાં શાંત થઇ ગયાં છે.

આજનો રાજ્યો વહીવટ આધુનીક, ઘણોજ વ્યવસ્થિત અને પ્રગતીશીલ છે અને કાબેલ અને દેશદાઝ ધરાવનાર નેતૃત્વના હાથમાં છે. શિક્ષિત તેમજ અશિક્ષિત લોકોમાં એવી સામાન્ય ખાત્રી છે કે, તેઓના નેતાઓમાં બહારની તેમજ અંદરની મુશ્કેલીઓને પહોંચી વળવાની, થએલી ભુલો સુધારવાની, અને સામાન્ય જનતાની સ્થિતિ સુધારવાના પગલાં ઘડવા અને લેવાની સંપુર્ણ શકિત અને આવડત રહેલાં છે. રાજ્ય ની અંદર કાયદો અને સુવ્યવસ્થા સંબંધી સ્થિતિ બીલકુલ સંતોષકારક છે, બલકે હીંદના કેટલાંક અન્ય રાજ્યો ના કરતાંય વધારે સંતોષકારક છે. જાન માલની સુરક્ષિતતા અને આપસ આપસની શાંતી નોંધ લેવાં જેવી છે.

જમીન સંબંધી સુધારાઓ વિષે શ્રી. આયંગરે કહ્યું કે, આ સુધારાઓથી ગામડાઓની આર્થીક સ્થિતિમાં જે પરિવર્તન થયું છે તેની ઘણા થોડાને ખબર છે. કાશમીરમાં જે થઇ રહ્યું છે અને હીંદના કેટલાંક અન્ય અતિ પ્રગતીમાન રાજ્યોમાં જે થઇ રહ્યું છે, એ બેની જેઓ સરખામણી કરી શકે તેઓજ એ પરિવર્તનનું માપ આંકી શકે. અને એ સઘળું પરિવર્તન અત્યાર સુધી તો શાંતતા અને સરળતાથી થઇ રહેલું જોવામાં આવે છે, સઘળી દિશાઓમાં પ્રગતીની હરીફાઇ ચાલી રહી છે, જો કે રાજકીય અને આર્થીક પરિસ્થિતિના કારણે એ મર્યાદિત છે. કાશમીરનું તંત્ર એક બહાદુરીભર્યો પ્રયત્ન કરી રહ્યું છે અને અત્યાર સુધી માં તેના જે પરિણામો આવેલાં છે તે પરથી જોઇ શકાય છે કે, રાજકીય પરિસ્થિત તંગ હોવા છતાં પોતાનો કાર્યક્રમ પાર પાડવામાં સરકારને પ્રજા નો કેટલો સાથ મળી રહ્યો છે.

છેલ્લાં બે કે ત્રણ અઠવાડીયામાંથી આ તંગ પરિસ્થિતિથી ભય ઉપજાવવાનાં સખત પ્રયત્નો થઇ રહ્યાં છે. યુદ્ધ વિરામવાળા ભાગોમાં યુદ્ધ વીરામ ની શરતોનો ભંગ કરવાના પ્રયત્નો થઇ રહ્યાં છે જેને માટે પાકીસ્તાન દોષિત છે. આ પ્રયત્નો એક પછી એક તુરતાતુરત થયાં છે અને ઘણા ખરા પાકીસ્તાનના લશ્કરના માણસો અને સશસ્ત્ર સંસ્થાઓ તરફથી થઇ રહ્યાં છે, જેની જોખમદારીમાંથી પાકીસ્તાન સરકાર છટકી જઇ શકતી નથી. જે સંખ્યામાં અને જે રીતે થઇ રહ્યાં છે એ જોતાં શંકા ઉત્પન્ન થયા વિના નથી રહેતી કે, યુદ્ધ વીરામવાળા આખા વીસ્તારમાં, મુનાવર અને કાથુન ભાગ માં પણ, નાના નાના છમકલાં કરવાનો એ એક રીતસર ગોઠવાયેલો કાર્યક્રમ છે જેનો તુરતજ અંત લાવવામાં નહિ આવે તો બન્ને દેશો વચ્ચે મોટું યુદ્ધ સળગી ઉઠવાને ગમે તે ઘડીએ કારણ મળી આવવા ભય રહે છે.

પાકીસ્તાનને મારે ચેતવણી આપવી જોઇએ કે જો તે આવાં તોફાનો થતાં અટકાવવાને તુરત જ પગલાં નહિ લે તો તેના જે વધારે ગંભીર પરિણામો નીપજશે તેની જોખમદારી કેવળ તેને જ ઉઠાવવી પડશે. સરહદપર હીંદનું લશ્કર ચોકી કરી રહેલું હોઇ જમ્મુ અને કાશમીરની પ્રજાને આવા બનાવો થી ડરી જવાની કશી જ જરૂર નથી.

બંધારણ સભાની ચુંટણીની આખા રાજ્યમાં થઇ રહેલી તઇયારીઓ સામે ના પાકીસ્તાનના વીરોધ વિષે બોલતાં શ્રી. આયંગરે કહ્યું કે, બંધારણ સભા ની ચુંટણી થશે અને ઠરાવેલા વખતે સભા ભરાશે, અને હીંદની કે કાશમીર ની સરકારને તેમ કરતાં કશું રોકી શકે તેમ નથી.

સર ઝફરૂલ્લા ખાને, પોતાની રીત મુજબ, સીક્યોરીટી કાઉન્સીલ પરના પોતાના કાગળમાં હકીકતો મરડી મચડીને રજુ કરેલી છે. એવું બતાવવા નો પ્રયત્ન કર્યો છે કે, હીંદ જ ખોટું છે અને તોફાન કરનારૂં છે અને પાકીસ્તાન ખરૂં અને આજ્ઞાધારી છે. આ તેમની રીત જાણીતી છે અને તેથી કોઇએ છેતરાવાનું નથી.

હીંદ સરકાર હમેશાં તદન સ્પષ્ટપણે જણાવતી આવેલી છે કે, આ રાજ્ય ને માટે બંધારણ ઘડવાને બંધારણ સભા ભરવાનું હીંદના બંધારણમાં ખાસ જણાવેલું છે અને જો કે એ સભા ભરવાની બંધારણીય સત્તા જમ્મુ અને કાશમીર રાજ્યના વડાના હાથમાં રહેલી છે છતાં હીંદ સરકારની તેને પુર્ણ સંમતી છે.

સર ઝફરૂલ્લા ખાન તા. ૩૦ માર્ચ ૧૯૫૧ ના સીક્યોરીટી કાઉન્સીલના ઠરાવનું સુચન કરી દલીલ કરે છે કે બંધારણ સભા ભરવાનું ઉક્ત ઠરાવની તદન વીરૂદ્ધ છે. બંધારણ સભાનો સવાલ ઠરાવ પહેલાં ખાસ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો અને ચર્ચાયો હતો અને તેથી સભા ભરવાની અને તેને અંગે પગલાં લેવાની જમ્મુ અને કાશમીરના વડા તરફથી બહાર પાડવામાં આવેલી જાહેરાત સીક્યોરીટી કાઉન્સીલ તરફથી પસાર થએલા ઠરાવની થોડા જ દીવસ બાદ પાડવામાં આવી હતી.

એટલે તેના ઠરાવમાં સભા ભરવા ની સામે ખાસ વીરોધ નહિ ઉઠાવવાને પુરતાં કારણો હોવાં જોઇએ. દલીલ કરવામાં આવી રહી છે તેમ જો હવે, સભા ભરવાથી કાશમીરની તકરારનું સંતોષકારક સમાધાન લાવવામાં તે વિઘ્નકર્તા થઇ પડશે અને આંતરરાષ્ટ્રિય શાંતી જોખમમાં આવી પડશે તો એ વસ્તુ સીક્યોરીટી કાઉન્સીલે પુરેપુરી રીતે સ્પષ્ટ કરવી જોઇતી હતી એવી પાકીસ્તાન અને હીંદ જ માત્ર નહિ પરંતુ આખી દુનીઆએ તેની પાસેથી આશા રાખવી જોઇએ, આથી પાકીસ્તાનના પરદેશ મંત્રીના આ પગલાંને હીંદ જરાયે ગંભીરતાથી લઇ શકતું નથી.

કાશમીર જો કે એક જુદું રાજ્ય છે, છતાં સૈકાઓથી તે હીંદનું એક ભાગ જ ગણાતું આવેલું છે. બીજા ભાગો જેમ પાકીસ્તાનના નવાં રાજ્ય ની સાથે જોડાઇ ગયાં તેમ તેણે જોડાવાની ચોખ્ખી ના પાડી અને સ્વેચ્છાએ તે હીંદ સાથે જોડાયું. આજે તે હીંદ માં આવેલું છે અને હીંદમાંજ રહેશે. એ પસંદગી કેવળ કાશમીરની પ્રજાની જ છે.

પૃથ્વીનું ભાવી

અમેરીકન વિજ્ઞાનીકોએ પૃથ્વીનું ભાવી હાલમાં બહાર પાડ્યું છે. પૃથ્વી ને સુર્યથી છુટી પડે વીસ કરોડ કરતાં પણ વધુ વર્ષોથી તે છુટી પડી છે. દુરબીનો દ્વારા વિજ્ઞાનીકો આકાશમાં તેજ પથરાતો જયોતી પીંડ જોઇ શકયા છે કે જેનું તેજ કલાકમાં દશ હજાર ગણું કોઇ વાર વધી જાય છે. અને તે તેજ પીંડ પછી ફાટી જાય છે. અને તેનો પ્રકાશ અને ગરમી ચારે તરફ પ્રસરી જાય છે. માનવા માં આવે છે કે તારો તેની અંદરના હાઇડ્રોજન પરમાણુઓના બળવાથી તેની "તારા"ની ગરમી વધી જતાં અને હાઇડ્રોજન તથા જલવાયુનું પ્રમાણ ઓછું થવાથી તાપ વધતાં તે દબાય ને લઇને તારો ભસ્મ થાય છે અને તેની આજુબાજુના તારાઓને પણ તેની અસર પહોંચે છે. આથી એમ માનવામાં આવે છે કે સુર્યનો પણ આવોજ વિસ્ફોટ થવાનો સંભવ છે અને જો તેમ બને તો પૃથ્વી સળગી ઉઠશે અને એક ક્ષણમાં નાશ પામશે. આ બનાવ બનશે તો પણ તે દશ કરોડ વર્ષ બાદ બનશે એમ વિજ્ઞાનીકો માને છે

વિજ્ઞાનીકો એમ પણ માને છે કે, જો પૃથ્વી ભસ્મ થતી કંઇક કારણે બચી જાય તો સુર્યના તાપ વગર પૃથ્વી બરફ જેવી ઠંડી બની જશે. એકમતે વિજ્ઞાનીકો એમ જણાવે છે કે જો સુર્ય ખુબ ગરમ થતાં ફાટશે નહીં તો તે પુર્ણ ગરમ થયા પછી ધીમે ધીમે ઠંડો થતો જશે અને તેની ગરમી અને તેજ પૃથ્વીને મળશે નહીં.

૧૯૭૫-૭૬ માં મોટો પુછડીઓ તારો જણાશે એવું ભાવી વિજ્ઞાનીકોએ ઘડ્યું છે. અને વિજ્ઞાનીકોને ભય છે કે કદાચ તે પૃથ્વીને નુકશાન કરશે. અથવા તેની સાથે ભટકાશે આ અથડામણથી પૃથ્વી ડોલી ઉઠશે અને ઘણું નુકશાન થશે. બીજું ચંદ્ર ધીમે ધીમે પૃથ્વીની ઘણી પાસે આવતો જાય છે જો તે પૃથ્વીથી ૧૨૦૦૦ માઇલ દુર આવી જશે તો પૃથ્વીના ખેંચાણને લઇ તે પૃથ્વીપર પડશે. ગુરૂત્વાકર્ષણથી આ બનાવ થવા સંભવ છે. આ ત્રણ સંકટો પૃથ્વી માટે વિજ્ઞાનીકોએ શોધ્યા છે. પણ સાધારણ માણસ કદાચ એમજ કહેશે કે, એ સંકટો તો આવતાં આવશે પણ મનુષ્ય રૂપી પશુના પંજાથીજ પૃથ્વીના જીવો નો અંત આવી જશે એવું હાલ તો લાગે છે. આ છે પૃથ્વીનું ભાવી.

પરચુરણ

—ટાંગાનીકામાં ઇતિહાસમાં પહેલી જ વાર બે નેટીવોને બીજા વર્ગના મેજીસ્ટ્રેટની પદ્વિ આપવામાં આવી છે. જો કે તેઓ મુખ્યત્વે કરી નેટીવ વસતી વાળાજ ભાગમાં મુકાયેલા છે પરંતુ તેઓ ને સઘળી જાતીના લોકોને સજા કરવા નો અધિકાર છે. એક માસથી વધુ કેદની સજા અથવા પાંચ પાઉન્ડથી વધુ દંડ કરે તો તે સજા પહેલા વર્ગના મેજીસ્ટ્રેટે મંજુર કરવી પડે.

—મુંબઇમાં પાંચ બંધ પેટીઓની અંદર પરદેશી દારૂની ૨૨૫ બાટલીઓ છુપી રીતે આયાત કરવા માટે જે ત્રણ શખ્સોની ધરપકડ થઇ છે તેઓ ફીલ્મ નિર્માતા શીવરાજ કપુરને ત્યાં ઉતરતા હોવાથી તેમની પણ ધરપકડ કરવામાં આવી છે. જામીન પર છુટયા છે.

<u>ટુંકી વાર્તા</u>

વો સચમુચ મર ગઈ

લેખક : શ્રી. ગુલાબદાસ બ્રોકર

(ગતાંકથી ચાલુ)

પુના ઉતરીને જુદે જુદે રસ્તે અમે ચાલી ગયા. કોઇ ન જુએ તેમ તેણે મારી સામે હાથ હલ.વી લીધો. પણ એ મિનિટે જ મારો નશો ઉતરી ગયો. શું કરતો'તો હું? એક શાદી કરેલ મર્દની જીંદગીમાં સીર્ફ મૌજ ખાતર ઝેર નાખતો હતો ને? મારે તો શાદી કરવી હતી! એક પાક ઔર વફાદાર ઔરત મને મળે એવા ખ્વાબ હું હમેશાં જોતો હતો! મને ખુબ પસ્તાવો થયો. એ મિનિટે જ એ હાલીમાને મેં મગજમાંથી કાઢી નાખી.

અત્યાર સુધી એક જાતના કુતુહલ થી અને જરા રમુજી વૃત્તિથી હું એને જોઇ રહ્યો હતો તેમાં માનની લાગણી ઉમેરાઇ. મેં ઉમળકાપુર્વક કહ્યું:

"દેખો સરદારજી, તમે કંઇ ફિકર ન કરો. હું કાલે મુંબઇ જવાનો છું. હમામાં તો પાછો આવવાનો છું. ત્યાં હું તમારે માટે તપાસ કરતો આવીશ. પેલા કરસનદાસભાઇએ બીજે કયાંય કાગળ લખ્યો છે!"

તેણે ઉપકારવશ દૃષ્ટિએ મારી સામે જોયું. ધીમેથી બોલ્યો.

"આપને કેટલીક તકલીફ આપવી?" પણ સાથેસાથ તેણે પોતાના ખીસામાં હાથ નાખ્યા અને તેમાંથી થોડાઘણા કાગળો બહાર કાઢયા. ઈંગ્રેજીમાં લખેલા બે-ત્રણ કાગળોની નકલ તેણે મને હાથમાં આપતાં કહ્યું:

"આ જ હશે એ કાગળો."

આવી અનાથ સ્ત્રીઓની બેત્રણ સંસ્થાઓપરની એ અરજીઓ હું વાંચી ગયો. માગણી સાદી સીધી હતી. સરદારજી આસુતોષ હતા. પાક વફાદાર હીંદુ કે શીખ ઔરત તેમને ખપતી હતી. ખુબસુરત કે નાની ઉમરની તેમને જરૂર નહોતી. શાંતીથી તેમનું ઘર ચલાવે અને ધર્મમાં શ્રદ્ધાવાળી હોય એવી સારા સ્વભાવની સ્ત્રી માટે ની તેમની માગણી હતી.

"હું સમજી ગયો." મેં કહ્યું, "આ આશ્રમોમાં અથવા બીજે કયાંયે આ તમે લખાવી છે એવી કોઇ ઔરત મળી જાય તો હું તપાસ કરતો આવીશ."

છેવટે આઠ દિવસ પછી સાંજના પાંચ સાડા-પાંચને સુમારે લોનાવલાની બજારમાં જ એને મળવાનો મેં એની સાથે વાયદો કર્યો. મારી માગણી માટે લાખ લાખ ધન્યવાદ આપતો અને મેં બતાવેલા રસ માટે હજારો શુક્રિયા કરતો તે છુટો પડી તેને રસ્તે ચાલ્યો ગયો. તેની પડછંદ ટટ્ટાર કાયાને તે ધરણી પણ ઝીલીને કૃતાર્થ બને એવી મર્દાનગીભરી તેની ચાલને હું થોડી પળો સુધી જોતો ઉભો રહ્યો. પછી કાંડે બાંધેલા ઘડિયાળ તરફ જોયું તો તેમાં બારસો દસ થયા હતા. ઘેર બધા મારી રાહ જોતા હશે અને અણધાર્યું આટલું મોડું થયું તે કદાચ ચિન્તા પણ કરતાં હશે એ વિચારે મેં પણ ઝડપથી ઘર તરફ પગલાં ભરવા માંડયાં.

મુંબઇ ગયો, અને ત્યાં જ રહી ગયો...રહી જવું પડયું. કામના એટલા બધા બોજમાં દટાઈ ગયો કે થોડા દિવસો તો માથું ઉંચકવાની પણ નવરાશ નહોતી. અને પછી યે ઘણા વખત સુધી બહાર નીકળાય તેવું તો હતું જ નહિ. લોનાવલાથી બધાંને મુંબઇ બોલાવી લેવાં પડયાં. કામના એ દબાણમાં બિચારા કરતારસિંહની વાત તે કેટલીક યાદ આવે? કદિક યાદ આવે તો યે મહેનત કરી એ આશ્રમોમાં આંટાફેરા કરવાનો સમય કયાંથી મળે? વૃત્તિ યે કયાંથી ઉત્પન્ન થાય? પત્ની અને બાળકો સાથે એ પ્રસંગને યાદ કરી કોઇ વાર એમાંથી વિનોદ મેળવવા સિવાય કરતારસિંહની અને લોનાવલાની એ રાત્રિની સ્મૃતિ વિસ્મૃતિ સમી થઇ રહી.

પણ થોડા મહિના પછી પાછો જેવો હું લોનાવલાના સ્ટેશને ઉતર્યો, તેની માદક અને પુષ્ટિદાયક હવા ફેફસા માં ભરાવા લાગી કે કરતારસિંહની યાદ પણ એ તાજી હવાની સાથે જ હૃદયમાં તાજી થઇ ગઇ. શું થયું હશે એનું? કુતુહલ પણ જાગૃત થયું. પણ આટલાં આટલાં વચન આપ્યાં છતાં મેં તો આટલા મહિનાઓમાં એનું કંઇ કામ પણ ન કર્યું કે હું કશું નથી કરી શકતો એવી એક ચિઠ્ઠી સભ્યતા દાખલ પણ મેં એને લખી નહિ તેથી શરમાઇ સાંજે બજાર માં તે મળે એવે સમયે બજારમાં જવાનું પણ મેં બંધ કરી દીધું.

એક સાંજે ડુંગરોમાં રખડીને ઘર તરફ પોસ્ટઓફીસ આગળથી હું પાછો ફરતો હતો ત્યાં ઓચિંતા જ મને કોઇએ બુમ પાડી.

"ઓ હજુર, ઓ જનાબ!"

મેં પાછળ જોયું તો મોંમાં કંઇક ચાવતો ચાવતો કરતારસિંહ પેલી સ્ટોરવાળી રેસ્ટોરાંના બહારના ટેબલ પાસે ઉભો થઇ જઇને મને બુમ મારતો હતો. હું તરત જ તેની પાસે ગયો, હાથ મિલાવ્યા, ખુશખબર પુછી. કયારે આવ્યા છો, જનાબ, બેઠો, 'ચાહ પીઓ' વગેરે એણે પણ વિવેક કર્યો ને એમ શિષ્ટાચાર પુરો થતા જ મેં એની બાબતમાં હું કંઇ એ કરી શકયો નહિ એ માટે દિલગીરી દર્શાવી એના ઉત્તરમાં "કુછ નહિ" એમ એ બોલતો રહ્યો; ત્યાં જ મેં પુછી લીધું.

"હવે તો શાદી કરી નાખી હશે. સરદારજી?"

તરત જ એના ચહેરા ઉપર ઉપસી આવેલી વિષાદની રેખા હું જોઇ શકયો.

"કૈસી શાદી જનાબ? મારા જેવા મુફલિસ સાથે શાદી કોણ કરે? સહુને પૈસા જોઇએ છે." કડવાશથી બોલી પછી જરા નિઃશ્વાસ નાખી પોતાને જ કહેતો હોય તેમ તે ધીમેથી બોલ્યો: "પૈસા!"

"શું થયું, સરદારસા'બ? આમ નિરાશ કેમ થાઓ છો?"

"શું કહું, જનાબ? આપના ગયા પછી વીસ-પચીસ દિવસ તો આપના આવવાની ખુબ ખુબ રાહ જોઇ. પછી તો હું મારી મેળે જ તપાસ કરવા લાગ્યો. ગોરી મેં'મની પુછપરછ તો ચાલુ જ હતી. ને........સાચું કહું જનાબ? મને પોતાને પણ શાદી કરવાની લગની લાગી હતી. આમ તો કદાચ ઓછા વિચાર આવત પણ આખો દિવસ આ વાત મનમાં ઘોળાયા પછી મને યે મનમાં થતું હતું કે ઔરત, બચ્ચાં, ઘર બધું જ માણસને જોઇએ. શા માટે ન જોઇએ? ને કેટલાં વર્ષ આમ એકલા એકલા ચોરના માથાની જેમ રખડયે રાખવું? ઔરતના ચહેરાની કુમાશ, તેના અવાજ ની મીઠાશ, તેના હાવભાવની ખુબસુરતી અને તેની મહોબ્બતની લિજ્જત હંમેશાં મારી નજર સામે રમી રહેતાં અને ગોરી મેં'મ કહે કે ન કહે, આ નોકરી હોય કે ન હોય તો યે મારી શાદી કરવાની ખ્વાહિશ મારી જાય તેમ નહોતી. જેમ જેમ વાત ઠેલાતી જતી હતી તેમ તેમ હું વધારે બેચેન બનતો જતો હતો. છેવટે હું મુંબઇ આંટો મારી આવ્યો. જે બે ત્રણ જગ્યાએ મેં અરજી કરી હતી તે જગ્યાએ મહેનત કરી. માંડમાંડ આવડા મોટા અજાણ્યા શહેરમાંથી શોધી કાઢી અને તે આશ્રમો ચલાવનારાની મુલાકાત લીધી. અને અંતે (અવાજમાં ફરી કડવાશ લાવીને...) સૌનો સાર એ નીકળ્યો કે તમારી પાસે પૈસા જોઇએ. અમુક હીંદુ ઔરતો તો શીખને પરણવા જ તૈયાર નહોતી. કોઇ તૈયાર હતી તો આશ્રમવાળા તેને પરણાવ્યા પહેલાં પૈસા ડીપોઝીટ માગતા હતા. તો બીજા વળી ઔરતના નામે થોડા પૈસા હું મુકું તેમ કહેતા હતા. હાં, બે ત્રણ જગ્યાએ એમ ને એમ થઇ શકે તેમ હતું તો તે ઔરતોમાં દમ નહોતો."

ધરમની ગાયનાં દાંત ગણવાના હોય? મને હસવું આવ્યું. મેં કહ્યું, 'કરતારસીંહ, તમે તો કહેતા'તા ને કે મારે રૂપ કે નાની ઉમરનું કામ નથી?'

"હાં જી, એ જ કહું છું. પણ પાક સાફ ઔરત તો જોઇએ ને! આ તો કોઇ ખાવીંદે કાઢી મુકેલી કે એવા કોઇ ગુનાસર જેલ જઇ આવેલી ઓ હતી. એકમાં ન ઠરી કે એકને ન હારી શકી તે મને શું હારવાની હતી? ને એના કરતાં તો આમ એકલો શું ભુંડો છું?" કહી તે હસ્યો.

"તે હવે શું શાદી કરવાની આશા જ મુકી દીધી?"

"આશા મુકી દીધી કે ન મુકી દીધી એ તો ઠીક, પણ આ નોકરી તો મુકી જ દેવી પડશે એમ લાગે છે." તેણે કહ્યું,

"એમ કેમ?" મેં આશ્ચર્યથી પુછ્યું.

"કેટલો વખત બહાના ચાલે? ને એ જુઠાણાં પણ ઉપજાવે કયાં સુધી રાખવાં?"

હું યે વીચારમાં પડી ગયો. તેની વાત તો સાચી હતી. પણ ઓચિંતા જ મને એક વીચાર આવ્યો ને મેં આનંદમાં આવી જઇ તેને કહ્યું.

"જુઓ કરતારસીંહ, મને એક વીચાર આવે છે. તમારી વાત સાચી છે. અહીં બેઠે બેઠે તમે કેટલા દિવસ બહાનાં કાઢયે રાખો? તેના કરતાં તમે એમ એમ કરો કે અહીંથી બે એક મહિનાની રજા લો, કહો કે હું મારી બીબીને લેવા પંજાબ જાઉં છું. એ બે મહિના દરમીયાન તમે ત્યાં જ શાદી કરી લેવા કોશીશ કરો."

"પણ ત્યાં યે ન ફાવે, તો?" કરતારસીંહે પુછ્યું.

"આગે આગે ગોરખ જાગે." મે ઉત્સાહથી કહ્યું. "આવીને કહેવું કે આવવાના થોડા દિવસો અગાઉ જ બીબી બિમાર થઇ ગઇ અને સગાંઓ એ એને એ સ્થિતિમાં આવવા ન દીધી. હા, ના, હા, ના, કરતાંયે છ બાર મહિના તો નીકળી જશે ને એટલા વખતમાં તો કયાંક જોગ નહિ ખાઇ જાય?"

"હાં, વો ઠીક હૈ," તે વીચારમાં હોય તે રીતે બોલ્યો. પછી થોડી વારે ઉત્સાહમાં આવી જઇને "હાં, વહી ઠીક હૈ, વરસ દિવસમાં તો આસમાનમાંથી પણ ઔરત શોધી કાઢીશ." પછી જરા મસ્કરીભર્યા અવાજે. "હવે તો મને જ એના વિના ચાલતું નથી તો એ જશે કયાં?" પછી વળી જરા વીચારપુર્વક "પંજાબ માં તો કેટલી લડકીઓ છે ને હું તો હવે કમાતો છું ને?"

પછી અમે છુટા પડયા, ત્યાં સુધી માં તો વહેલામાં વહેલી તકે રજા લઇ એકવાર પંજાબ આંટો મારી આવી

લગ્ન માટે બનતો બધો પ્રયત્ન કરી જોવા તેણે નિર્ણય કરી લીધો.

ને ચાર પાંચ દિવસમાં તો તે પંજાબ તરફ રવાના પણ થઇ ગયો. ટ્રેન સુધી મુકવા ગયેલા મને પણ તેની આશાતુર મુદ્રાએ આશાન્વીત બનાવી મુક્યો. મેં કહ્યું: "કરતારસીંહ, ફતેહ કરકે આના હો?"

"અજી જનાબ" તેના ચહેરા ઉપર ઓચીંતાની ચીંતાની રેખાઓ તણાઇ આવી. "આ વખતે ન ફાવ્યો તો મને બહુ દુઃખ થશે. હવે એકલા એકલા ગમતું નથી."

"ન કેમ ફાવો? જરૂર ફાવશો." હું બોલ્યો ને ટ્રેન ઉપડી.

ઉપડતી વખતનો તેનો આશા અને ઔત્સુક્યભર્યો ચહેરો એ વર્ષ દરમીયાન વારંવાર મને યાદ આવતો. એનું શુ થયું હશે એવું કુતુહલ પણ થતું. તેથી તો આઠ દસ મહિને પાછો જ્યારે લોનાવલા ગયો ત્યારે પહેલો વીચાર એને મળવાનો જ આવ્યો. સાંજે જ એને બજારમાંથી ખોળી કાઢ્યો. તે ખાસ આનંદમાં ન લાગ્યો. ઉતાવળ ન હોય તો પેલી રેસ્ટોરાંમાં જવા મેં માગણી કરી. રસ્તે ચાલતાં ચાલતાં જ એ જરા નિરાશામય અવાજે બોલ્યો.

"કુછ ન હો સકા, બાઇસાબ."

"ખૈર." હું એટલું જ બોલ્યો. તેની ગમગીની મને પણ સ્પર્શતી હોય તેમ લાગ્યું. અમે મુંગા મુંગા પેલી સ્ટોરાવાળી રેસ્ટોરાંમાં પહોંચ્યા. તેણે જ વાત શરૂ કરી:

"ખુબ કોશીશ કરી, લેકિન......" પછી તરત જ અહીંની જ વાત પર તે આવી ગયો. "અહીં આવીને તો મેં આપના કહ્યા પ્રમાણે કહ્યું કે બીબી માંદી પડી ગઇ ને હું તેને સાથે ન લાવી શક્યો. મેં બહુ લાગણી દેખાડી. તેને સાજી કરવા પૈસાની જરૂર પડે તો તે પણ માગવા કહ્યું. મેં શુક્રિયા કરી એ વાતની તો ના પાડી. આટલાં જુઠાણાંમાં વળી એ લાભ શા માટે લઉં? મારૂં દિલ પણ ડંખતું હતું. બે મહિનામાં તો જરૂર આવી જશે તેમ કહ્યું ને જનાબ..." આટલી દુઃખભરી વાતમાંથી પણ તે ઓચિંતો ઉત્સાહમાં આવી ગયો ને જનાબ, મને પણ ઓચીતું સુઝી ગયું ને એ વાત પછી અઢી ત્રણ મહિના પછી હું મેમ પાસે ગયો ને શરમાતાં શરમાતાં કહી કે બીબીને તો બચ્ચું આવવાની આશા છે એવું ખત ત્યાંથી આવ્યું છે એટલે સમાંવહાલાંઓ ત્યાં સુધી તો નહિ મોકલે! હું શું કરૂં?"

"વાહ," મેં કહ્યું. "પછી એણે કહ્યું?'

"એ તો ખુશ થઇ ગઇ, જનાબ! એટલી ભલી ઔરત છે! એટલે તો આવા બહાનાં કાઢી એ નોકરીને જ વળગી રહ્યો છું ને; નહિ તો બીજી નોકરી ન ખોળી લેત? ખુદાનું માણસ કોને કહેવાય એ તો એને જોઇને જ હું સમજ્યો છું. કુછ નહિ કરતારસીંહ કુછ નહિ. બચ્ચા આને દો, ઇધર હમ ઉસકો પઢાયેંગે, કહી એ એટલી આનંદથી હસવા લાગી! બીબીની તબિયત સાચવવાનું લખવાની સુચના પણ તેણે આપી, એટલે હમણાં તો નિરાંત છે."

"પણ પછી શું, પછીનો કંઇ વીચાર કર્યો?"

મારો પ્રશ્ન સાંભળી તેના ચહેરા ઉપર પુર્ણ વિષાદ પથરાઇ ગયું. તે નિરાશ અવાજે બોલ્યો.

"પછીનો શો વીચાર કરે, જનાબ? મારી પાસે પૈસા પણ નથી ને મારે મઝહબ પણ બદલવો નથી. પછી શાદી ક્યાંથી કરૂં? ને સાચું કહું? હવે તો શાદી કરવાની મારી આશા ને ઇચ્છા પણ મરી ગઇ છે."

એ "મરી ગઇ" શબ્દથી સુઝયું હોય કે ગમે તેમ પણ એ જ પળે મારા મગજમાં એક વીચાર ઝબકી ગયો. ને મેં કરતારસીંહને કહ્યું. "એમ જ કરો ને. મડમને કહી દો કે સુવાવડની માંદગીમાં બીબી મરી ગઇ."

જાણે મેં કહેલું ન સાંભળ્યું હોય તેમ તે થોડીવાર સુધી દૃષ્ટિ નીચી રાખીને બેસી રહ્યો. તેના ચહેરા ઉપર એટલાં વિષાદ અને ગમગીની પથરાયેલાં હતાં કે મને પણ તેની એ સ્થિતિમાં વિક્ષેપ નાખવાનું મન ન થયું. પછી મનમાં કશા વિચારની તે ગાંઠ ન વાળતો હોય તેમ થોડી પળ તેના હોઠ ઉઘાડબંધ થયા અને આખરે તેણે મુખ ઉંચું કર્યું! મારી નજર સામે તેણે પોતાની નજર મિલાવી. જાણે કોઇ સ્વજનના મૃત્યુથી શોકાતુર બની ગઇ હોય તેવી દર્દભરી તેની આંખો બની ગઇ હતી. મે તે સામે મારી નજર બાજુમાં ફેરવી લીધી ત્યાં જ તે અત્યંત કરૂણ અવાજે બોલ્યો:

"આપ સચ કહેતે હૈ, જનાબ અબ તો વો સચમુચ મર ગઇ."

એના અવાજમાં રહેલા દર્દથી ખેંચાઇ હું મારી આંખ તેના તરફ ફેરવું ત્યાં તો તે ઉભો થઇ ગયો હતો.

"વો સચમુચ મર ગઇ" એમ ફરી ધીમેથી બોલી તે ઝપાટાબંધ બહાર નીકળી ગયો. મારૂં આશ્ચર્ય ઉરી જતાં હું એક ક્ષણમાં બહાર ધસી આવ્યો ત્યાં તો તે થોડે દુર નીકળી ગયો હતો. તેનાં પગલાંનો અવાજ આવાં અનેક મૃત્યુઓના જાણે પડઘા પાડી રહ્યો હતો.

(સંપુર્ણ)

અમારો અમેરીકાનો પત્ર

(ન્યુયોર્કના ખબરપત્રી તરફથી)

હીંદને માટે અનાજ

પ્રતિનિધિ સભાએ અને પાછળથી સેનેટે હીંદને માટે અનાજ મોકલવાને લગતું બીલ છેવટે પસાર કર્યું છે અને પ્રેસીડન્ટની તેના ઉપર સહી થતાં અનાજથી ભરેલી સ્ટીમરો હીંદ જવા ઉપડી જશે. અમેરીકન રેડ ક્રોસે હીંદની રેડ ક્રોસને અનાજ વીટામીન્સ અને દવાઓ ખરીદવા બે લાખ ડોલર્સ આપ્યા છે. ક્રીશ્ચીઅન રૂરલ ઓવર સીઝ પ્રોગ્રામ જે કેથલીક રૂરલ લાઇફ, ચર્ચ વર્લ્ડ સરવીસ અને લ્યુથરન વર્લ્ડ સર્વીસ, એ ત્રણ સંસ્થાઓનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે, તેણે જુન તા. ૬ ઠીએ શ્રી. વિજ્યાલક્ષ્મિ પંડીતને ચીકાગોમાં ૪૦,૦૦૦ બુશલ ઘઉં અર્પણ કરી અનાજ ઉઘરાવવાની શરૂઆત કરી હતી. યુનાઇટેડ નેશન્સે સ્થાપેલી કમીટીએ બાર હજાર ડોલર ઉઘરાવ્યા હતા, જેમાંથી કેટલીક રકમ યુનાઇટેડ નેશન્સના સેક્રેટરીયેટના સભ્યો અને ડેલીગેટો મદદ અર્થે રમાયેલી ફુટબોલની રમતમાંથી ઉભી થઇ હતી. ૪૦ ટન અનાજ ઈલીનોઇઝ યુનીવર્સીટીમાં "તમારા ખોરાકમાંથી હીંદને ભાગ આપો"ની ચળવળથી એકઠું થયું હતું.

લોંગ આયલેન્ડમાં આવેલાં લેવી ટાઉનમાં ગૃહીણીઓએ પ્રજાને અપીલ કરી હીંદમાં ઓરફનેજો પર મોકલવા ત્રણ ટન ડ્રાઇડ અને કેન્ડ ફુડ એકઠું કર્યું હતું. ન્યુયોર્કની ઇન્ડિઅન પ્રોગ્રેસીવ એસોસીએશનના સભ્યોએ ૩૫૦ ડોલર એકઠાં કર્યા છે. જેમાંની કેટલીક રકમ છેક વેસ્ટ ઇન્ડીઝમાં આવેલા અરૂબાથી આવેલી હતી.

બસો રતલના દસ હજાર એમ ચોખા બ્રીટીશ ગીયાનાની હીંદી કોમે આપ્યા હતા.

પાકીસ્તાનના સત્તાધીશોના કુટુમ્બીઓની ધરપકડ

યુનાઇટેડ નેશન્સ ખાતેના સ્થાઇ પ્રતિનિધિના બદલામાં નીમાયેલા પ્રતિનીધીના પત્નિ શ્રીમતી રહાત સૈયદ છતારી, તેમની દીકરી નાદીરા અને એક મીસીસ એસ. એચ. ફરૂકી ન્યુ રોચલની પોલીસે "જીપ્સી શોપલીફટર્સ"ના વહેમપર ગયે મહિને ધર પકડ કરી હતી. શ્રીમતી છતારી વીગેરેને ન્યુ રોચલની એક દુકાનમાંથી પકડવામાં આવ્યાં હતાં. અને ડીટેકટીવો તરફથી પોલીસ ચોકી પર લઇ જવામાં આવ્યાં હતા. અખબારી હેવાલ મુજબ તેઓ પોતાના દેશી પોષાકમાં હોઇ પોલીસ અમલદારોને દુકાનોમાં ખાતર પાડવાને રાખવામાં આવેલા જીપ્સી જેવા લાગ્યા હોવાથી તેઓને પકડવામાં આવ્યાં હતાં. યુનાઇટેડ નેશન્સ ખાતેના પાકીસ્તાનના સ્થાઇ પ્રતિનિધિ પ્રોફેસર એ. એસ. બોખારીએ વાંધો ઉઠાવ્યો હતો કે સાદા કપડાવાળા પોલીસો ઓળખના કાર્ડ બતાવવા છતાં સ્ત્રીઓ પર હાથ નાખવાનું ચાલુ રાખે છે. તેઓને પાછળથી છોડી મુકવામાં આવ્યાં હતાં પરંતુ ખોટી રીતે પકડવા બદલ માફી માંગવામાં આવી નહોતી. પાછળથી સત્તાવાર રીતે માંગવામાં આવી હતી. આ બનાવને અખબારોએ બહુ જાહેરાત આપી હતી.

દુનીયાના સમાજવાદી

બીજા વિશ્વયુદ્ધ વખતે વીખેરાઇ ગયેલી સમાજવાદીઓની આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાને પુનઃસ્થાપિત કરવા ટુંક સમય પર દુનીયાના સમાજવાદી નેતાઓ જરમનીમાં એકઠા થયા હતા. યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, હીંદ, ઇઝરાયલ, જાપાન અને અન્ય દેશોમાંથી પ્રતિનિધિઓ હાજર થયા હતા. હીંદથી ડૉ. રામ મનોહર લોહીયાએ હાજરી આપી હતી. યુનાઇટેડ સ્ટેટસ થઇને પાછા ફરતાં ડૉ. લોહીયાના માનમાં અમેરીકાની ઇન્ડિયા લીગે ખાણાનો જલસો કર્યો હતો.

પાકીસ્તાનની વત્નીઓની અમેરીકામાં વસાહત

નોર્થ ડેકોટાના સેનેટર વીલીયમ લેંગરે પાકીસ્તાની વસાહતીઓ માટે જુદો કવોટા સ્થાપવાને લગતું બીલ પાકીસ્તાનના એલચીના આગ્રહથી લાવવામાં આવ્યું છે. આરીઝોના, ફીનીકસના ડૉ. મુબારક અલીખાને ૩૦૦ પાકીસ્તાની વત્નીઓને ખાસ ધ્યાન આપવા સેનેટર પેટ્રીક એ. મેક કેરનને એક કાગળ લખી જણાવ્યું છે કે "યુનાઇટેડ સ્ટેટસ એ પુર્વને હમેશાં કેટલો આશા આપનારો દેશ થઇ પડયો છે એ તમારાથી સમજવું મુશ્કેલ છે, આ દેશ જેમાં લીંકન અને વાશીંગટન પાકેલા છે તે આ સંકટના દીવસોમાં સ્વતંત્ર જગતને આશા આપનારો દેશ છે. આ દેશમાં આવેલા ઘણા ખરા પાકીસ્તાનીઓ નોકરીયાતો અને ખેડુતો છે. "તેઓએ આ દેશને ફળદ્રુપ બનાવવામાં મદદ કરેલી છે અને આ લોકોને માટે આ કવોટા બીલ છે. તેઓ સાધારણ જનતાના લોકો, કારખાનાઓમાં નોકરી કરનારા લોકો છે. અમેરીકા દેશને વધારે મજબુત બનાવવામાં મદદગાર થવા તેઓ અહિં રહેવા ઇચ્છે છે.

સોવીયેટના કાર્યક્રમમાં હવે પછી મધ્યપુર્વ

રવીવાર જુલાઇ તા. ૧ લીના 'ન્યુયોર્ક ટાઇમ્સ'માં એક લેખમાં સુચવવામાં આવ્યું છે કે સોવીયેટ હવે મધ્યપુર્વમાં માથું મારશે અને ઇરાન અને બ્રીટન વચ્ચેની તકરારમાં અથવા તો બીજાઓની તકરારોમાંથી લાભ ઉઠાવવા માથું મારશે.

હીંદમાં ઈદ-ઉલ-ફીત્રની ઉજવણી

પવિત્ર રમઝાન માસ બાદ દિલ્હીમાં જુલાઈ તા. ૬ ઠીના ઇદ-ઉલ-ફિત્રની ઉજવણી થઇ હતી. એક લાખ ઉપર મુસ્લીમો જુદી જુદી મસ્જીદોમાં બંદગી માટે એકત્ર થયા હતા. સૌથી મોટી મેદની ઇદ ગાહમાં થઇ હતી જ્યાં જમીયત-ઉલ-ઉલે-એ હીંદના મઉલાના મહમદ સઇદે નમાજ પઢાવી હતી. મુસ્લીમ દેશોની સરકારોના પ્રતિનિધિઓ જુમ્મા મસજીદની નમાજમાં હાજર થયા હતા. ત્યાં ઇમામ અબ્દુલ હમીદે નમાજ પઢાવી હતી. નમાજ બાદ મુસ્લીમોએ હીંદુ અને સિખ્ખ મીત્રો સાથે ઇદ મુબારકી કરી હતી.

શ્રીનગરમાં ઇદગાહના મેદાનપર એક લાખ ઉપર મુસ્લીમોએ બંદગી કરી હતી. મુસ્લીમ સિવાયના ઘણા લોકોએ પણ હાજરી આપી હતી અને નમાજ બાદ મુસ્લીમ ભાઇઓને ઇદ મુબારક કરી હતી.

-નુદિલ્હીના સરકારી મહના લગભગ બસો મુસ્લીમ કાર્યકર્તાઓ અને તેમના છોકરાંઓ સુંદર મોગલ બાગમાં હીંદના રાષ્ટ્રપતિની મુબારકબાદી લેવા અને આપવા એકત્ર થયા હતા. તેઓને ઇદ મુબારક ઇચ્છતાં રાષ્ટ્રપતિ ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદે કહ્યું કે, દરેકે દરેક બીન-મુસ્લીમ આજે તમારા આનંદમાં સામેલ થાય છે. તેમણે કહ્યું, હીંદમાં લોકશાસન સ્થપાયા બાદ આવા ઇદ જેવા તહેવારો સઘળી કોમોને માટે સમાન થયા છે. આવા ધાર્મીક અને સંસ્કૃત્તિક તહેવારો ઉજવવામાં જાતી-જ્ઞાતીનો ભેદ રાખ્યા વિના સઘળા લોકોએ એક બીજા સાથે સામેલ થવું જોઇએ. એવી સંયુકત ઉજવણીથી લોકોમાં વધારે મજબુત સંગઠન થશે. આજે હીંદમાં સૌ સમાન દરજ્જો અને છૂટો ભોગવે છે અને તેથી દેશ પ્રત્યે તેઓની સમાન જવાબદારીઓ રહેલી છે. સરકાર પ્રજાની છે તેમ પ્રજા સરકારની છે. અને તેથી હું માનું છું કે સઘળી કોમોના સહકારથી મુસ્લીમોનું નવું વર્ષ દેશમાં સૌએ પવિત્ર ગણવું જોઇએ.

શેખ અબ્દુલ્લાહે કરેલું ભાષણ

શ્રીનગરમાં એક લાખ પચાસ હજારની મેદની સમક્ષ ભાષણ કરતાં કાશમીરના વડા પ્રધાન શેખ અબ્દુલ્લાહે કહ્યું, બંધારણસભાની આવતી ચુંટણીમાં મત આપવાનો સૌને સમાન હક અને સ્વતંત્રતા રહેશે અને તેઓ પોતાની ઇચ્છામાં આવે તે ઉમેદવારને મત આપી શકશે.

કાશમીરના લોકો પ્રત્યે હીંદ અને પાકીસ્તાનની વલણોની સરખામણી કરતાં તેમણે કહ્યું કે, હીંદી નેતાઓ હમેશાં કહેતા આવ્યા છે કે કાશમીરના લોકોનું ભાવિ નકકી કરવાનું છેવટે કાશમીરના લોકોનાજ હાથમાં રહ્યું છે. હીંદની હસ્તીને માટે કાશમીર આવશ્યક છે એવું તેઓએ કદી નથી કહ્યું. જ્યારે પાકીસ્તાનના નેતાઓ એવું કહેતા આવેલા છે કે, કાશમીર વગર પાકીસ્તાન નભી નહિ શકે. પાકીસ્તાનની હસ્તી માટે કાશમીર જો આવશ્યકજ હોય તો કાશમીરીઓએ કયા રાજ્યની સાથે જોડાવું એ જાણવાનો સવાલ ઉઠતોજ નથી.

શેખ અબ્દુલ્લાહે કહ્યું કે, ૧૯૪૭ માં જ્યારે જંગલી લોકો લગભગ શ્રીનગર સુધી પહોંચી ગયા ત્યારે કાશમીરના લોકોને હીંદને મદદની માગણી કરવી પડી અને હીંદે તે ઉદારતાથી આપી. આજે આપણે બંદગી કરી રહ્યા છીએ તે હીંદના સૈનીકોનો પ્રતાપ છે, કે જેઓ આજે પણ પોતાના જીવના જોખમે આપણા પહાડોનું રક્ષણ કરી રહ્યા છે. જ્યારે પાકીસ્તાન તો કાશમીરની મદદે નહિ આવ્યું એટલુંજ નહિ પરંતુ જંગલી લોકોના આક્રમણને ટેકો આપી રહ્યું હતું. શેખ અબ્દુલ્લાહે કહ્યું, બંધારણ સભા ભરવાના જેવાં વ્યવહારૂ પગલાં લેવાતાં થયાં તેવીજ પાકીસ્તાનના નેતાઓને ફીકરો આવવા લાગી. બંધારણ સભાને હસ્તીમાં આવતી અટકાવવા ખોટી ખરી બધીજ રીતો અજમાવવા લાગ્યા. પાકીસ્તાનને બ્હીવાનું કારણ માત્ર એકજ છે અને તે એ કે તેના હેતુઓ ઘણાજ ભેદી અને અપ્રમાણીક છે. અંતમાં શેખ અબ્દુલ્લાહે કહ્યું કે, પાકીસ્તાન કાશમીરના લોકોનુ ધન ચુસી ખાવા માગે છે. અમે તેમ નહિ થવા દઇશું અને લીયાકત અલી ખાન અને તેમના સાથીઓને મોગલની માફક કાશમીરને ચુસવા નહિ દઇશું. કાશમીરીઓના મતનો પાકીસ્તાનને ડર લાગે છે અને તેથી તે બંધારણ સભા ભરવાનો વિરોધ કરે છે.

પરચુરણ

—કેપટાઉનના શ્રી. ભીખુભાઇ છીબા ખીલીમોરીયાનાં માતુશ્રીનો સ્વર્ગવાસ થયાને એક વર્ષ થવાથી સ્વર્ગસ્થની આત્મશાંતી અર્થે હવનાદિ ક્રીયા કરાવવામાં આવી હતી. અને ભીખુભાઇ તરફથી પા. ૨–૧–૬ ની રકમ જુદી જુદી સંસ્થાઓને દાન કરવામાં આવી હતી.

—ગાંધીજીના મંત્ર શ્રી. પ્યારેલાલ નૈયર ગાંધીજીનું જીવન વૃતાંત જે ગાંધીજીએ "સત્યના પ્રયોગો" નામે લખ્યું છે તેની પછીનું લખી રહ્યાં છે.

—પોરબંદરના સ્ટેશન માસ્તર શ્રી. શંકરલાલ મણીશંકરને લાંચ લેવા માટે પકડવામાં આવ્યાં છે.

—સ્યામ પ્રકાશ મુકરજી કે જેઓ હીંદુ મહાસભા પક્ષના નેતા છે તેઓએ ૧૨ બીજા પક્ષોની એકતા કરી કોંગ્રેસ સામે ચુંટણીમાં ઉભવાની તઇયારીઓ શરૂ કરી છે.

—૧૩ મા જુલાઇના કોંગ્રેસની મહા સમીતીની બેઠક બેંગલોરમાં મળનાર છે. આ બેઠક ઇતીહાસીક થવા વકી છે. કોંગ્રેસના ભાગલાઓ અને તેની સામે થતાં મોરચાઓ સામે કોંગ્રેસને ઉભવા વીચારણા થશે.

—લોસએન્જલ્સની પોલીસે એક દારૂ પીધેલા માણસને પકડયો. એ માણસની ઝડતી લેતાં તેના ખીસામાંથી "લીવીંગ વિધાઉટ લીકર" ('દારૂ વિનાનું જીવન') એવું પુસ્તક નીકળ્યું. પુસ્તકના લેખક છે ડો. વરનન બ્રોનસન ટવીચેલ. ન્યાયાધીશે પેલા દારૂડીયાને પુછ્યું: "શા માટે તમે આ પુસ્તક વાંચતા નથી અને ડોકટરને એ વીશે શું કહેવાનું છે તે જાણતા નથી?" દારૂડીયાએ જવાબ આપ્યો: "હું જ પોતે ડો. ટવીચેલ છું!"

અદરખ મોરીસનું શી. ૧ રતલ

લસણ ૧/૬ નાટાલનું અદરખ હાલમાં ચાલુ થયું છે. ભાવ. ૧/૬, ખજુર ૧/૬ રતલ. ઓરડર સાથે પઈસા મોકલાવજો. ફોન ના. ૨૦૪૪૯.

M. A. MAHOMED 10 Southampton St., Point, Durban.

કેળવણી વડે ક્રાંતી

કેળવણીકાર માટે ઉપયોગી

કીમત ૭-૦

આ ઓફીસેથી મળશે

"મિલાપ"

તંત્રી: મહેન્દ્ર મેઘાણી

આ માસીકમાં દેશ પરદેશના અનેક છાપાંઓમાંથી તારવીને સામગ્રી આપવામાં આવે છે. હાલના ધમાલીયા જીવનમાં નીરાંતે વાંચવું મુશ્કેલ બને છે તેવાઓ માટે આ માસીક રસ ભરી સામગ્રી પુરી પાડે છે.

અંક સાત, આઠ, નવ, દશ, અને અગીયાર, બાર, તેર અને ચૌદ આવી ગયા છે.

પ્રત્યેકની ૨/૩ પોસ્ટેજ સાથે અમારી ઓફીસેથી મળશે.

(નીયમીત ગ્રાહક થવા ઇચ્છનાર અમને લખે.

INDIAN OPINION,
P. BAG,
PHOENIX.

નવાં વેચવાના પુસ્તકો

સમરાંગણ	૬	૩
ઋણાનું બંધ	૬	૦
મધુપ	૫	૦
વિજ્ઞાનીક જગત		૫૩
ગુપ્તધન (ટાગોર કૃત નોવેલ)	૬	૦
ચિત્રલેખા	૮	૦
ચાંદ મુખી	૭	૦
જગતનો તાત (અરધે ભાવે)	૨	૬
ઉષાચરમા	૬	૬
પંડીતજીની હાસ્ય પ્રભા	૭	૬
ધરતીને માથાળે	૬	૦
વિરાટનો ઝબ્બો	૩	૦
સરદારના ભાષણોનો સંગ્રહ	૧૨	૦
મોટો જોડણી કોષ ૧	૨	૬
રાણુ ફરા	૬	૦
એને ચરણે	૨	૩
ચાખેરવાલી (ટાગોરની નોવેલ)	૮	૦
ગૃહીણી મીત્ર (સ્ત્રી ઉપયોગી)	૧૦	૦
રવીવંદના	૫	૬
વારસદાર	૭	૬
મીરા પ્રેમ દીવાની	૧૩	૬
આગે કદમ	૭	૬

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

મીલાપ

મીલાપના છેલ્લા અંકો આ મેલમાં આવ્યાં છે. પ્રત્યેક અંકની ૨ ૩

મળવાનું ઠેકાણું:

Indian Opinion
P. Bag,
Phoenix.

ચિંતા ? ! ! !
શાની ચિંતા ?

તમારા રસોડામાં ઘટતા કરીયાણા – ગ્રોસરી – (મરી મસાલો, કઠોર, ઘરગથ્થુ દવાઓ, હવન-પુજા તેમજ લગ્ન અંગેની તમામ જરૂરીયાતોની ચીંતા હમારા ઉપર છોડી દો. સંતોષકારક માલ કિફાયત ભાવે, વીના વિલંબે મોકલાવી શું. "ગ્રાહકોને સંતોષ આપવો એ હમારો મુદ્રાલેખ" છે.

એડરેસ: ૧૧૦ વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન, ફોન: ૨૪૮૪૫

પરભુ નરસીંહ એન્ડ કુ. (પી) લીમીટેડ.
ડરબનની ૩૦ વર્ષની પુરાણી અને સુપ્રસિદ્ધ દુકાન.

સર્વ માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલાવવામાં આવશે.

સંત રૈદાસ

[સાપ્તાહિક हिन्दुस्तान ના ૨૨-૪-૫૧ ના અંકમાં આવેલા શ્રી. અખિલ વિનયના सन्तोंमें श्रेष्ठ रविदास નામના લેખનો સારાનુવાદ.]

સવર્ણો અંત્યજો સાથે નિર્દય રીતે વર્ત્યા. માણસે માણસના જન્મસિદ્ધ અધિકારો ઝુંટવી લીધા. ધર્મને નામે તેમને સતાવવામાં આવ્યા; એમને દેવદર્શનથી પણ વંચિત કરવામાં આવ્યા. પણ પ્રભુની ભક્તિમાં નાતજાત બાધક નથી; ઇશ્વરના દરબારમાં જાતિભેદ કે વર્ણદ્વેષ નથી. નીચ કહેવાતી જાતિઓમાં પણ અનેક સંતો થઈ ગયા છે. એમણે અધ્યાત્મની એવી અજોડ સંપત પ્રાપ્ત કરી કે બ્રાહ્મણશ્રેષ્ઠ સ્વામી રામાનંદે અંત્યજોને દીક્ષા આપવા માંડી.

આવા એક સંત ચમાર જાતિમાં થઈ ગયા એમનું નામ રૈદાસ. એમણે પોતે કહ્યું છે:

जाति भी ओछी, करम भी ओछा,
ओछा किसब हमारा ।
नीचेसे प्रभु ऊंच कियो है,
कह रैदास चमारा ॥

એમનો જન્મ કાશીમાં થયો હતો. અનેક સંતોની જેમ એમની ચોક્કસ જન્મતિથિ મળતી નથી. પણ તેઓ કબીરના સમકાલીન હતા, એ પરથી એમનો જીવનકાળ ઇસવીસનની પંદરમી સદીનો પાછળનો ભાગ અને સોળમી સદીની શરૂઆતનો કહી શકાય. તેઓ અનેક વાર કબીરના સંસર્ગમાં પણ આવેલા. ભક્તો જ્યારે કબીર પાસે આવીને અગમ પંથની વાત પુછતા, ત્યારે કબીર તેમને રૈદાસ પાસે મોકલી દેતા:

संतनमें रविदास संत है,
पन्थ खबर सो ही जाने ।

પ્રેમરસભીનાં મીરાં સંત રૈદાસને પોતાના ગુરૂ માનતાં હતાં એમ કહેવાય છે. એ વિષે ઐતિહાસિક પ્રમાણ મળતું નથી, પણ લોકકથા અનુસાર મીરાં છેવટે એમની શિષ્યા થયાં હતાં. કદાચ આ અંત્યજ સંત સાથેના સંપર્કને કારણે જ રૂઢિચુસ્ત લોકો ગુસ્સે થયા હશે અને મીરાંને પોતાના પિયર તથા સાસરાના રાજકુળનો ત્યાગ કરવો પડયો હશે.

બીજી એક લોકકથા એવી છે કે, મીરાંની જેમ ચિતોડની રાણી ઝાલી પણ રૈદાસની શિષ્યા થઇ ગઇ હતી. બ્રાહ્મણોએ રાણા આગળ આ બાબતની ફરિયાદ કરી, એટલે રૈદાસને દરબારમાં બોલાવવામાં આવ્યા. ભક્તની લાજ રાખવા પ્રભુની પ્રાર્થના કરતા રૈદાસ રાણાના દરબારમાં હાજર થયા. એમ કહેવાય છે કે, એમના દર્શનમાત્રથી જ રાણો એમને વશ થઈ ગયો. એક વાર રાણીએ બ્રહ્મભોજનનું નિમંત્રણ આપ્યું, ત્યારે તેમણે અંત્યજની શિષ્યાનું ભોજન લેવા ના પાડી. પણ પછી તેઓ પોતાને ઘેર જમવા બેઠા ત્યારે તેમણે પોતાની આજુબાજુ અનેક રૈદાસ બેઠેલા જોયા. આ જોઇને બ્રાહ્મણોનો ગર્વ ગળી ગયો અને તેઓ કહેવા લાગ્યા કે, રૈદાસે પોતાના હાડચામના દેહ નીચે આધ્યાત્મિક જનોઇ પહેરેલી છે.

સંત રૈદાસ મસ્ત જીવ હતા. લોકો નિન્દાસ્તુતિ કરે તે તરફ તેઓ ધ્યાન ન આપતા. પોતે જોડા સીવીને ગુજરાન ચલાવતા. ઘરમાં સતીસાધ્વી સ્ત્રી હતી. તે ઘરમાં જે કંઇ હોય તે પતિની સેવામાં હાજર કરતી. પતિપત્ની એક નાનકડા ઝુંપડામાં રહેતાં. તેમાં એક તરફ ઠાકોરજીની છબી ટાંગી રાખી હતી. રૈદાસ જોડા સીવતા જાય અને હરિ તરફ જોઈ પ્રેમવિહ્વળ વાણીમાં ગીતા ગાય:

प्रभुजी तुम चंदन हम पनि
जाकी अंग अंग बास समानी ।

રૈદાસ વિષે 'ભક્તમાળ'માં અનેક ગાથાઓ છે. કહે છે કે, એમની દરિદ્રતા ફેડવા પ્રભુએ સાધુરૂપે આવી તેમને પારસમણિ આપ્યો અને એના સ્પર્શથી જોડા સીવવાના એક સોયાને સોનાનો કરી દેખાડયો. રૈદાસે મણિ લેવા ના પાડી. પણ સાધુએ હઠ પકડી ત્યારે સંતે કહ્યું કે, નથી માનતા તો ખોસી દો આ છાપરામાં. તેર મહિના પછી સાધુ પાછો આવ્યો. તેણે પારસમણિ વિષે પુછયું ત્યારે રૈદાસે કહ્યું કે જ્યાં મુકયો હોય ત્યાંથી લઈ લો; મેં તો એનો સ્પર્શ પણ નથી કર્યો. આ પરથી એમની સંતોષવૃત્તિ અને સાદા જીવન પર અચ્છો પ્રકાશ પડે છે.

રૈદાસ નિર્ગુણરૂપ ઇશ્વરની ઉપાસના કરતા; જોકે એમણે પોતાના પ્રભુને 'માધવ' નામે સંબોધ્યો છે. પ્રેમ અને વૈરાગ તો તેમનામાં ઠાંસી ઠાંસીને ભર્યાં હતા. શ્રીહરિચરણ તેમનો અનન્ય આધાર હતો:

जो तुम तोरो राम मै नहीं तोरुं ।
तुमसों तोरि कवनसों जोरुं ॥

રૈદાસે કોઇ પંથ નથી સ્થાપ્યો. પણ એમના ભક્તો અને મિત્રો અસંખ્ય હતા. કારણ તેઓ મેળાઓમાં અને અધ્યાત્મ મંડળોમાં વૃદ્ધ, અપંગ અને સ્ત્રીઓ તથા બાળકોની હમેશાં સેવા કરતા. આજે પણ ગુજરાતમાં તથા બિહારમાં લાખો માણસો પોતાને રૈદાસપંથી કહેવડાવે છે.

રૈદાસના એક મુખ્ય ભક્ત ઉદ્ધવદાસના એક શિષ્ય વીરભાણે ઉત્તરપુર્વ રજપુતાનામાં વિજેશ્વર નામના સ્થાનમાં 'સાધસંપ્રદાય' સ્થાપ્યો હતો. એ પંથના અનુયાયી ઇશ્વરને સત્‌નામ કહેતા, તેથી તેઓ સત્‌નામી કહેવાયા. અલ્હાબાદ, મિરજાપુર આદિ ઉત્તર પ્રદેશનાં નગરોમાં આજે પણ એ પંથના અનુયાયીઓ છે.

૧૨૦ વર્ષની ઉંમરે રૈદાસ બ્રહ્મપદ પામ્યા એમ કહેવાય છે. એમના અનુયાયીઓ માને છે કે, તેઓ સદેહે અંતર્ધાન થઇ ગએલા. ગમે તેમ હોય, રૈદાસે નીચ ગણાતી જાતિઓને ઉન્નતિને રસ્તે વાળવા ઘણો પ્રયત્ન કર્યો.

ગઇ ૧૦મી એપ્રિલે 'રૈદાસ જયંતી' ઉજવવામાં આવી હતી. એમની વાણી આપણને સદા પ્રેરણા આપતી રહેશે.

जा देखे घिन उपजै, नाककुंडमें बास
प्रेमभक्तिसे ऊधरे, प्रगटत जन रैदास ॥१॥
हरिसा हीरा छाडीके, करे आनकी आस ।
ते नर यमपुर जाहिंगे, सत भाषे रैदास ॥२॥
रैदास राति न सोइये, दिवस न करिये स्वाद ।
अहि-निशि हरि जी सुमरिये, छाडि
सकल प्रतिवाद ॥३॥

કરીમભાઈ વોરા

નેટીવોને પશ્ચિમ સંસ્કૃતિ ભોગવવાની તક મળવી જોઈએ

નેશનલ યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રીકન સ્ટુડન્ટસની વાર્ષીક કોંગ્રેસ ગયે અઠવાડીયે ખુલ્લી મુકતાં વીટવોટર્સરેન્ડ યુનીવર્સીટીના પ્રીન્સીપાલ અને વાઇસ ચેન્સેલર ડૉ. એચ. આર. રેઇકસે કહ્યું કે, સાઉથ આફ્રીકાએ નેટીવોને પશ્ચિમની યુરોપીયન સંસ્કૃતી સંપુર્ણપણે ભોગવવા દેવી જોઇએ અને અંતે સંપુર્ણ નાગરીકત્વએ પહોંચવાની તક આપવી જોઇએ. એ સિવાયના બીજા માર્ગો—ગોરાએ સર્વોપરિતા ચાલુ રાખવાની નીતી અથવા બહુ ઝડપી સુધારો—એ બન્ને અસંતોષકારક છે. પોતાની વિશાળ નોન-યુરોપીયન બહુમતીને લીધે સાઉથ આફ્રીકા દુનીયાના દેશોમાં અપુર્વ સ્થાન ધરાવે છે અને પોતાના ઉદ્ધારનો માર્ગ પોતેજ શોધી કાઢવો પડશે.

યુનીયનની ખીલવણી ગોરાએ એકલાએજ નથી કરી પરંતુ પ્રજાના બન્ને વર્ગોએ કરેલી છે. તેનો અર્થ એ થાય કે એકજ જાતીની કોમોની જેમ કરોનો ઉપયોગ આખી કોમના સમગ્ર લાભાર્થે થવો જોઇએ.

કેળવણીની સગવડો મોટા પ્રમાણમાં નોન-યુરોપીયનોને આપી જાહેર સેવકો પુરા પાડવામાં તેઓને પોતાનો ફાળો આપવાની તાલીમ આપવી જોઇએ. તેઓને ખોરાક અને કપડાં પોસાય તેવા ભાવે પુરાં પાડવાં જોઇએ અને પોતાની માલીકીના ઘરો પુરાં પાડવાં જોઇએ, અને તેને સ્થાનિક સ્વરાજ્ય આપવું જોઇએ.

ડૉ. રેઇકસે કહ્યું કે, આ વચલો માર્ગ લેવાથીજ યુનીયનમાં પશ્ચિમ સંસ્કૃતિ ટકી શકશે. ઘણું મોડું થવા લાગ્યું છે પરંતુ તુરત પગલાં લેવાય તો બાજી સાવ હાથથી ગઇ નથી.

યુનીવર્સીટીની આર્થીક સ્થિતિ વિષે બોલતાં તેમણે કહ્યું કે, વધારાની સરકારી મદદ મેળવવી ઇચ્છવા જોગ નથી કેમકે એથી યુનીવર્સીટીની સ્વતંત્રતા જતી રહેશે.

યુનીવર્સીટી ચલાવવાને પોતાને વધારે ખર્ચ થાય છે એમ જો રાજ્યને ભવિષ્યમાં લાગશે તો તે વધારે અંકુશની માગણી કરશે અને તેવો અંકુશ વિઘાતક થઇ પડશે. તેમણે નેશનલ યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રીકન સ્ટુડન્ટસને અને યુનીવર્સીટીના ગ્રેજ્યુએટોને યુનીવર્સીટીઓ માટે ફન્ડ એકઠું કરવા સુચવ્યું કે જેથી આ વસ્તુને ટાળી શકાય.

ડૉ. પી. વી. ટોબીયાસે પ્રમુખસ્થાનેથી જણાવ્યું કે નોન-યુરોપીયન વિદ્યાર્થીઓને મીશ્ર યુનીવર્સીટીઓમાં અભ્યાસ કરવા જતાં અટકાવવાને તેઓને પરવાના નહિ આપીને સરકાર અત્યારથી અમલી પગલાં લઇ રહી છે કે જેથી પાછળથી પ્રતિબંધિત કાયદા દાખલ કરી શકે. વિદ્યાલયોમાં આવા જાતી અને વર્ણભેદનો આ સંસ્થા સખત વિરોધ કરે છે.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રાસ્તી ૧૯૫૧ જુલાઇ	હીંદુ ૨૦૦૭ આષાઢ	મુસલમાન ૧૩૭૦	પારસી ૧૩૨૦ શેહે. કદમી	સુર્યોદય ક.મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૨૦	વદ ૨	૧૫	૨૧	૬—૪૭	૫—૧૭
શની	૨૧	,, ૩	૧૬	૨૨	૬—૪૬	૫—૧૮
રવી	૨૨	,, ૪	૧૭	૨૩	૬—૪૫	૫—૧૯
સોમ	૨૩	,, ૫	૧૮	૨૪	૬—૪૪	૫—૨૦
મંગળ	૨૪	,, ૬	૧૯	૨૫	૬—૪૩	૫—૨૧
બુધ	૨૫	,, ૭	૨૦	૨૬	૬—૪૨	૫—૨૨
ગુરૂ	૨૬	,, ૮	૨૧	૨૭	૬—૪૧	૫—૨૩

PHONE 33-2651

MASTER BROS.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ

હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન રગ્સ. બ્લાન્કેટસ—બેબી બાળકો માટે જાત જાતનો માલ. તેમજ ક્રેપડીચીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન: ૩૩-૨૬૫૧

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29838.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

NATHOO TABHA

TIMBER & HARDWARE MERCHANT
& DIRECT IMPORTER

Door, Windows, Corrugated Iron, Cement, Monarch, Iron Duke, Buffalo, and Elephant brands paint or any other building material at reasonable price.

Established 1907,
107 Queen Street,
Telegraph "Mani,"

NATHOO TABHA,
Phone 24647.
DURBAN.

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Importers & Exporters & General Commission Agents

10 Peking Road, Kawoon, HONG KONG.

Special attention is paid to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

અમારા નવા નિશાળ ઉપયોગી પુસ્તકો

ઈતીહાસ

દેશ વીદેશ ભા. ૧	૨	૯
ગુજરાતનું ગારવ	૧	૯
હીંદના ઇતીહાસની રૂપરેખા ભા. ૧	૨	૨
આપણા દેશનો ઇતીહાસ	૧	૬

ભુગોળ

દેશ દેશાવરમાં ભા. ૧	૨	૦
આર્થીક ભુગોળ	૫	૯
ભુગોળ પરીચય ભા. ૩	૧	૧૦
" " ભા ૪	૨	૩

વાંચન માટે સાહીત્ય

પ્રાચીન સમયની રસ કથાઓ	૧	૯
દેશ દીપકો	૨	૦
બાળ જગત	૧	૬

અંક ગણીત

અંકગણીતના મુળ તત્વો	૨	૦
મીડલ સ્કુલ અંકગણીત ભા. ૧	૨	૯
મારું ગણીત ભા. ૧	૧	૩
" " ભા. ૨	૧	૬

સાહિત્ય પાઠાવલી

પુસ્તક પાંચમુ	૨	૩
" સાતમુ	૨	૩
ઘેર બેઠા ઈંગ્લીશ શીખવા માટે પાઠાવલી ભા. ૧-૨ પ્રત્યેકની	૨	૦

સુતન લેખન માળા આ માળામાં નીચલા ચાર પુસ્તકો આવે છે. એ પુસ્તકો દ્વારા બાળકો જ્ઞાન મેળવે છે.

સુતન લેખન તાલીમ વર્ગ

" " ધોરણ ૧-૨-૩-૪		
પ્રત્યેકની કીંમત	૧	૦

નવયુગ વાચન માળા

બાળપોથી	૧	૨
પુસ્તક પહેલું	૧	૩
પુસ્તક બીજું	૧	૦
પુસ્તક ત્રીજુ	૨	૩
" ચોથુ	૨	૩

સાહીત્ય કલ્લોલ

સાહિત્ય માટે વાચન વધારવા વીદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી પુસ્તકો

પુસ્તક બીજુ	૨	૩
" ત્રીજુ	૨	૩

વિદ્યાપીઠ વાચન માળા

ચાલણ ગાડી	૧	૦
પહેલી ચોપડી	૧	૦
બીજી ચોપડી	૧	૦
ત્રીજી "	૨	૩
ચોથી "	૨	૬
પાંચમી "	૩	૦
પુસ્તક	૫	૯

ચાલો લખીએ

શ્રેણી ૧	૧	૬
" ૨	૧	૬
" ૩	૧	૯
" ૪	૧	૯
" ૫	૨	૦
" ૬	૨	૦
" ૭	૨	૦

Obtainable From:

'INDIAN OPINION'

P. Bag, PHOENIX, NATAL.

BOOKS FOR SALE

NDIAN STATESMEN (Dewans and Prime Ministers With Portraits)	7 6
INDIAN JUDGES (Biographical and critical sketches with portraits)	7 6
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	7 6
THE BHAGAVAD GITA—The Lord's Song—(An English Translation)—Annie Besant	1 0
WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3 0
THE U.K.C.C. AND INDIA—A. N. Agarwala	5 6
OUR INDIA (Children's stories by various writers, illustrated) —Minoo Masani	2 6
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2 6
SHAW—WELLS—KEYNES ON STALIN—WELLS TALK (Verbatim Record)	3 6
GOLDEN NUMBER OF "INDIAN OPINION", 1914 (Souvenir of the Passive Resistance Movement in S.A., 1906-1914)	4 0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4 6
SEVEN MONTHS WITH MAHATMA GANDHI Being an inside view of the Non-co-operation Movement (1921-22)—Krisnadas	8 0
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	5 0
PUBLIC FINANCE AND OUR POVERTY —J. C. Kumarappa	3 6
HISTORY OF THE REIGN OF SHAH ALUM —W. Franklin	7 6
THE LIFE OF RAMAKRISHNA—An exhaustive account of the Master's wonderful life—Romain Rolland	15 0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10 0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15 0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15 0
MAHATMA GANDHI (The Man and his Mission, an enlarged and up to date edition of Gandhiji's life,) —By various writers	5 0
SHAKESPEARE'S TRAGEDIES (King Lear, Macbeth, Hamlet and Othello—William Miller	2 0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5 0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	15 0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14 0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2 6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2 6
INDIAN SCIENTISTS (Biographical Sketches, An account of their researches, discoveries and inventions	7 6
PRACTICE AND PRECEPTS OF JESUS —J. C. Kumarappa	3 6
MAHATMA GANDHI—Louis Fischer	1 10 0
ROLLAND AND TAGORE, Letters of two eminent writers	3 0
LIFE AND GOSPEL OF VIVEKANANDA —Romain Rolland	13 6
WOMEN AND SOCIAL INJUSTICE—M. K. Gandhi	10 0
GANDHIJI'S CORRESPONDENCE WITH THE GOVERNMENT (1922-44)—M. K. Gandhi	5 9
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K Gandhi	15 0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5 0
STORY OF SATARA—Major B. D. Basu, (I.M.S.)	15 0
INDIAN CHRISTIANS (Biographical and critical sketches of poets, publicists of the Church)	7 0
THE STORY OF BARDOLI—Mahadev Desai	6 0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR —M. K. Gandhi	17 6
TALES FROM SANSKRIT DRAMATISTS (The famous plays of Bhasa, Sudraka, Kalidasa, Sri Harsha, Bhavabhuti and Visakhadatta)	5 0
FAMOUS PARSIS	7 6
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12 6
STRAY GLIMPSES OF BAPU—Kaka Kalelkar	5 0
RAMANAMA—M. K. Gandhi	2 0
SELECTED LETTERS—M. K. Gandhi (1st Series)	1 9
FROM YERVADA MANDIR—M. K Gandhi	1 6
SELECTIONS FROM GANDHI—Nirmar Kumar Bose	10 0
FOR PACIFISTS—M. K. Gandhi	3 0
DIET AND DIET REFORM—M. K. Gandhi	5 0
GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5 0
GLEANINGS—Mira	1 6
HINDU DHARMA—M. K. Gandhi	10 0
THE IDIOTS WIFE—Dr. Sen Gupta	1 6
GANDHIAN ETHICS—Benoy Gopal Ray	2 0
DELHI DIARY—Gandhiji	10 0
BAPU—Marry F. Barr	1 0
TO THE STUDENTS—M. K. Gandhi	9 0
SATYAGRAHA IN CHAMPARAN—Rajendraprasad	1 0
MY LIFE AND MISSION—Vivekanand	1 3
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25 0
THE GITA ACCORDING TO GANDHI —Mahadev Desai	12 0
FREEDOM AND CULTURE—S. Radhakrishnan	3 6
THE EPIC FAST—Pyarelal	2 6
THE HEART OF HINDUSTHAN—Radhakrishnan	2 6
TALES OF BENGAL—Santa and Sita Chatterji	8 6
CHAITANYA TO VIVEKANANDA	3 3
FOOD SHORTAGE—Gandhi	4 0
GANDHI'S CHALLENGE TO CHRISTIANITY —S. K. George	5 0
INDIA AND HER PEOPLE—Swami Abhedandanda	8 6
KARMA YOGA—Vivekananda	2 6
POEMS—Ramdas	1 7
AT THE FEET OF GOD—Ramdas	2 1
THE SCEPTRED FLUTE—Sarojini Naidu	8 0
SARVODAYA—M. K. Gandhi	2 0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION"

P/Bag, Phoenix, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with "THE OLD MUTUAL" your friend for Life—
The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760, JOHANNESBURG.
Phones:— Business 33-0711, Residence 33-5961

ધી ન્યુ દિલ ખુશ-સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીભાઈ ભાણાભાઈ કાદીપોરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ મોઘા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારૂં વખણાએલું સુરતી ભુસું સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ભજીઆ, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President St., Corner Diagonal Street.
JOHANNESBURG.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of INDIAN OPINION to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak, Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2/-

PHONE 33-7944. P.O. BOX 4889.
TEL. ADDRESS: "ARVIND."

HEAD OFFICE:
409, KRUGER ST., LOUIS TRICHARDT.
PHONE 64. PO BOX 106.
TEL. ADD: "KANJEE."

H. K. GOKAL,

WHOLESALE

GENERAL MERCHANT AND DIRECT IMPORTER.

OUR MOTTO: "SERVICE THAT SATISFIES."

43 Market Street, JOHANNESBURG.

ફોન ૩૩-૭૯૪૪. બોક્સ ૪૮૮૯.
ટલીગ્રાફીક એડરેસ: "અરવીન."

હેડ ઓફીસ:
૪૦૯, ક્રુગર સ્ટ્રીટ, લુઇસ ટ્રીચાર્ટ.
ફોન: ૬૪. પી. ઓ. બોક્સ ૧૦૬
ટેલીગ્રાફીક એડરેસ: "કાનજી"

એચ. કે. ગોકળ,

—:: હોલસેલ વેપારી ::—

—જનરલ મરચન્ટ અને આયાત કરનાર—

૪૩ મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

ગાંધીજીનું સાહિત્ય

ગાંધીજીએ લખેલા અથવા ગાંધીજી ઉપર લખાયેલા પુસ્તકોનો નીચે સમાસ થાય છે.

આત્મ કથા (ગાંધીજી) ૭ ૬
અમારા બા (કસ્તુરબા ગાંધી) ૪ ૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર ૬ ૦
ગાંધીજીની સાધના ૫ ૩
ગાંધીજીના સમાગમમાં ૫ ૦
જીવન પરોઢ (શ્રી. પ્રભુદાસ ગાંધીએ ફીનીક્સ આશ્રમ ના કેટલાક ઇતીહાસ પોતાના જીવન પરોઢ દરમ્યાન બનેલો આલેખ્યો છે.) ૧૧ ૦
ગાંધીવાદી આર્થીક યોજના ૫ ૦
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી) ૨ ૦
દક્ષિણ આફ્રીકાના સત્યાગ્રહનો ઇતીહાસ ૭ ૬
બાપુની પ્રસાદી (મથુરાદાસ ત્રીકમજી) ૫ ૦
બાપુ–મારી–મા મનુ ગાંધી ૨ ૦
બાપુના પત્રો: (આશ્રમની બેનો ઉપર) સંપાદક કાકા કાલેલકર ૨ ૬
પાયાની કેળવણી (ગાંધીજી) ૩ ૦
મહાદેવ દેશાઇની ડાયરી
ભાગ પહેલો ૧૦ ૦
,, બીજો ૧૨ ૦
,, ત્રીજો ૧૧ ૬
,, ચોથો ૮ ૯
ગાંધી વિચાર દોહન ગાંધીજીના વિચારોને સ્પષ્ટ કરતું પુસ્તક ૨ ૬
બાપુની કારાવાસની કહાણી (આગાખાન મહેલના એકવીસ માસનો ઇતીહાસ. લેખીકા ડો. સુશીલા નૈયર.) કીંમત શી. ૧૫/૦.
પ્રેમ પંથ ભા. ૧ ૦
" " " ૨. ૯
રામ નામ (ગાંધીજી) ૨ ૦
આશ્રમના તેર દિવસો (વીનોબાજી) ૧ ૬
બાપુના–બા ને પત્રો (કસ્તુરબા પર લખાયલા પત્રો) ૨ ૬
કસ્તુરબા સ્મારક અંક ૧ ૦
ગાંધી સ્મારક અંક ૨ ૦
બાપુની ઝાંખી ૩ ૦
મંગળ પ્રભાત ૧ ૦
ગાંધીજીની સંક્ષિપ્ત આત્મ કથા (મથુરાદાસ ત્રીકમજી) ૨ ૬
વ્યાપક ધર્મ ભાવના (ગાંધીજી) ૫ ૬
આશ્રમ ભજનાવલી ૧ ૩

કીશોરલાલ મશરૂવાલા કૃત

કેળવણીનો વીકાસ કી. ધ. મ. ૩ ૦
ગીતા મંથન (ગીતાજીનો સમજી શકાય એવી રીતે લખાણથી કરેલો અનુવાદ ૭ ૬
ગીતા ધ્વની (ગીતાજીના ગુજરાતી શ્લોકો) ૧, ૩
બુદ્ધ અને મહાવીર ૨ ૬
ગાંધી પુરુષ મર્યાદા (આજ કાલની, પુરૂષમાં લેવાતી છુટો ઉપર પુછાતા પ્રશ્નના જવાબરૂપે જે લેખો લખાયા છે તેનો સંગ્રહ) ૨ ૬
રામ અને કૃષ્ણ ૩ ૦
સમુળી ક્રાંતી ૫ ૦

જીવન ચરીત્રો

મારી જીવન કથા જવાહરલાલજી ૧૫

તેજ ચીત્રો પાંચ મહાન વીરોના ચરીત્રો

માહાદેવ દેશાઇનું પુર્વચરીત્ર ૨ ૩
સરદાર પટેલ વલ્લભભાઈ પટેલ ૩ ૦
મારી જીવન કથા રાજેન્દ્ર પ્રસાદ ૧ ૦ ૦

કેટલાક વાંચવા લાયક પુસ્તકો

આપણી કોંગ્રેસ ૪ ૦
ઈન્દુને પત્રો (નેહરૂ) ૩ ૦
ચુપનહી રહેવાય (ટાલ્સટોય) ૫ ૦
હસ્તી અથવા સંસ્કૃતીનું ભાવી (રાધા કૃષ્ણન) ૨ ૦
પુર્વ અને પશ્ચિમ ૫ ૦
જીવતા તહેવારો (કાકાસાહેબ) ૪ ૦
જગતના ઇતીહાસનુ રેખા દર્શન ભા. ૧–૨. (નેહરૂ) ૧–૩–૦
ટાલ્સટોય અને શીક્ષણ ૨ ૦
ઓતરાતી દિવાલો (કાકા કાલેલકર) ૧ ૩
બુદ્ધ લીલા ૧ ૬
બુદ્ધ ચરીત્ર (પદ્ય) ૪ ૦
નવલ ગ્રંથાવલી ૫ ૬
સોવીયટ રશીયા. (રશીયા વીશે બહુવા લેખ) ૧૦ ૦
શેક સ્પીઅરના કથાનકો (વાર્તા સંગ્રહ) ૨ ૬
હજરત મહમદ (ઇસ્લામ ધર્મ ઉપર અજવાળુ પાડતું ન્હાનુ પુસ્તક) ૧ ૦
લોકમાતા (કાકા કાલેલકર) ૧ ૦
સ્મરણ યાત્રા (" ") ૫ ૦
હિંદી કોમી ત્રીકોણ ૬ ૦

ટોલ્સટોય કૃત ઉત્તમ નવલકથાઓ

અંધારાના સીમાડા (નાટીકા) ૩ ૦
બે નવલકથાઓ ૫ ૦
દ્રષ્ટિ પરીવર્તન (નવલકથા) ૫ ૩

શરદ બાબુની નવલકથાઓ

અપુર્વ ભારતી ૧૨ ૬
અનુરાધા ૬ ૦
કમળા ૬ ૦
કાશીનાથ ૫ ૦
ચંદ્રનાથ ૪ ૦
ચરીત્રહીન ૧૨ ૬
છબી ૭ ૬
જીવન યાત્રા ૪ ૦
ભારતી ૭ ૬
નવીના ૧૦ ૦
દત્તા ૮ ૦
દુર્ગા ૮ ૬
દેવદાસ ૫ ૦
બહુ વાતોઓ ૨ ૬
શુભદા ૬ ૦

ટાગોર કૃત

પંથ ભુલ ૧ ૦
માલંચ અને ચાર અધ્યાય ૫ ૩
ચતુરંગ અને બે બેનો ૬ ૬
ઘરે બાહિરે ૬ ૦
રાજર્ષી ૦ ૦
લાવણ્ય ૫ ૦
ચિરકુમાર સભા (ટાગોરકૃત) ૧૨ ૦

ટુંકી વાર્તાઓ અને નવલ કથાઓ

ચમેલી અને અતીમાં ૪ ૬
ચિત્ર લેખા ૮ ૬
અનુતરો વાર્તા સંગ્રહ ૨ ૬
ચોરાની વાતો ૬ ૦
ગોરી બાલા ૧૩ ૦
મોહન બોખરદ નવલકથા ભા. ૧–૨ સેટની ૧૬ ૦
જય સીંહ સીધ્ધરાજ ૧૨ ૦
જલબીંદુ નોવેલ ૫ ૦
અદ્ભુત પાશ ૮ ૬
આશાનું બીજ ભા. ૧ ૨ સેટની ૧૮ ૬
આવતી કાલ ૭ ૦
અપસરા (ચાર ભાગનો સેટ) ૧–૧૨–૬
અધુરી વાતો ૧૦ ૩
અમે બધા ૧૨ ૦
અખંડ જ્યોતી ૪ ૦
અથડાતા વાયરા ૭ ૩
ઇન્સાન નોવેલ ૭ ૦
ઉંડા અંધારેથી ૫ ૦
ઉભીવાટ ૮ ૬
ખીસા કોશ ૩ ૦
ખમ્મા બાપુ બાપુઓના જીવનને ઉઘાડુ પાડતી નોવેલ ૭ ૬
કૌંચ વધ ૧૦ ૬
કેળડાના કાંટા ૭ ૦
છેલ્લો પ્રયોગ (વાર્તા સંગ્રહ) ૭ ૬
દાલ ચીવડાનો દાબરો ૪ ૬
દીન ચર્યા ૭ ૬
મેઘ બીંન્દુ (કણિકાઓ) ૭ ૦
કાન્તી ૬ ૦
પચાસવર્ષ પછી ૭ ૦
ભાગ્ય નિર્માણ (ન્યાયભીખ્ખુ) ૭ ૬
ઈશ્કની ખુશબુ ૩ ૦
કલાની સફરી ૫ ૬
દરીયોલાલ ૯
ત્રણ અર્ધું બે ૩ ૦
તણખા (ટુકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ) ૭ ૦
દોન ક્રુવ ૪ ૬
દરીયાઈ બહાર વટીયા ૭ ૬
દરીયાપાટ ૯ ૬
દ્રીરીફની વાતો ૬ ૦
નીલ પંખી ૩ ૦
નીલ રેખા ૮ ૦
બહીષ્કાર ૬ ૯
ફુટેલા સુવર્ણ પાત્રો ૧૦ ૦
પ્રભાત કીરણો ૭ ૬
પહેલો ફાળ ૯ ૦
પિયાસી ૮ ૦
પૌરાણીક નાટકો ૫ ૯
મેઘ ધનુષ્ય ૬ ૦
માનવ તાના મુલ ૬ ૦
મરૂ ભુમી ૯ ૦
મળેલાજીવ ૮ ૦
મોહીની ૮ ૦
મનોરમા ૭ ૦
માણસાઇના દીવા ૭ ૦
મીરૂ સાથી ૧૨ ૦
મૃત્યુનુ રહસ્ય ૧૦ ૦
માનવીની ભવાઇ ૧૨ ૦
માયાવી સંસાર ૭ ૬
ઝંઝાવાત ભાગ ૧ ૧૦ ૦
ચિત્રોહરી ૭ ૬
દીનાનાથ ૧૦ ૬
ઠેમાઇનો ભોગ ૮ ૦
જામ તમાચી ૯ ૦
બે દેશ દીપક ૫ ૦
પુત્ર જન્મ ૧૩ ૦
પરીવેશ ૭ ૦
પીતાજીનો વન પ્રવેશ ૭ ૦
પૃથ્વીશ ૭ ૯
ત્રીવીધ તાપ ૫ ૦
માડી જાયો ૫ ૬
માલધારી ૬ ૬
સૌરાષ્ટ્રની પ્રેમ કથા (નોવેલ) ૮ ૬
સોહામણ ભા. ૧–૨ સેટની ૧૦ ૦
કસુંબી આસ્વાદ ૫ ૬
સોહાબ ૨ ૦

આ ઓફીસેથી મળશે.

Indian Opinion P/Bag, Phoenix Natal.

વેચવાના પુસ્તકો

'રાજમાર્ગ' (ગાંધી યુગની નોવેલ) ૬ ૦
રાજ સન્યાસી (ધુમકેતુ) ૧૦ ૬
અથડાતા વાયરા ૭ ૬
માણસાઇના દિવા ૭ ૦
માનવતાના મુલ ૬ ૦
મોહીની ૮ ૦
મળેલા જીવ ૮ ૦

C/O INDIAN OPINION, P. Bag, Phoenix, Natal.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.